

Sherlockiana

MEDELELSER FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

"I hear of Sherlock everywhere"

Nr. 2-3, 2021 * 66. Aargang

The Case-Book nærmer sig en stor, rund fødselsdag

Eille Norwood - et navn og en person som vist de fleste kender i dag. Spørger man en tilfældig person om han/hun har hørt om Eille, og svaret er ja, er det mest sandsynligt at hen er filmhistoriker eller sherlockianer.

Det usædvanlige navn er et kunsternavn. Personen var født Anthony Edward **Brett** - så naturligvis var han født til at blive skuespiller, og til at spille Sherlock Holmes. Jeremy Brett bar også et kunsternavn. Han havde fra fødslen det u håndterlige og for-glemmelige navn Peter Jeremy William Huggins.

Eille Norwood (1861-1948) spillede Sherlock Holmes i en serie på 47 stumfilm fra *Stoll Picture Productions* i 1921-23. De var alle filmatiseringer af Conan Doyles tekster, og det var ganske nyt at Sherlock Holmes-film byggede på de originale historier. Norwood var opsat på at filmene skulle være så autentiske som muligt, og selv anstrengte han sig for at ligne originalen. Han lærte f.eks. at spille violin og var en mindst lige så stor forklædningskunstner som Holmes.

Arthur Conan Doyle havde tre gange gjort definitiv ende på sin beskæftigelse med Sherlock Holmes - i 1893, 1904 og 1917. Nu begejstredes han over Norwoods fremstilling af Holmes, og hans lyst til at skrive om sin mesterdetektiv vakttes igen. I første omgang tøvende, med lange pauser mellem historierne, men efterhånden mere målrettet: Han var i færd med at skrive sin femte og sidste novellesamling om Sherlock Holmes.

Historierne blev først trykt i *The Strand Magazine* (med nogle undtagelser). I oktober 1921 så den første historie, "The Mazarin Stone", dagens lys, og i 1922-27 tryktes de næste 11: "Thor Bridge", "The Creeping Man", "The Sussex Vampire", "The Three Garridebs", "The Illustrious Client", "The Three Gables", "The Blanched Soldier", "The Lion's Mane", "The Retired Colourman", "The Veiled Lodger" og "Shoscombe Old Place". Om to måneder er det altså 100 år siden "The Mazarin Stone" så dagens lys. Og i løbet af de næste seks år rammes de øvrige noveller af det samme runde jubilæum. I juni 1927 blev de 12 noveller udgivet samlet som *The Case-Book of Sherlock Holmes*.

Det skal markeres! I *Sherlockiana*. Og det bliver det. I næste nummer vil der være "noget" om MAZA. Hvad det bliver, vides ikke endnu. Noget lignende vil ske med de øvrige historier i de næste år. Indtil jubilæet 2027 afsluttes med afrundingen: *The Case-Book* fylder stort og rundt!

Det tilstundende jubilæum markerer også nedtællingen til afslutningen af det kvælertag som *The Conan Doyle Estate* har på den kreative anvendelse af Sherlock Holmes. I *Sherlockiana* 2013:4, 2014:1 og 2014:4 har Palle Schantz Lauridsen gjort rede for den absurde juridiske tvist mellem de selvbestaltede rettighedshavere og den amerikanske del af verden ("Hvem ejer Sherlock?"). Siden 2016 er novelle efter novelle i *The Case-Book* kommet i public domain efterhånden som frigivelsestidspunktet på 95 år efter udgivelsen er blevet nået. Den sidste benådning - af "Shoscombe Old Place" - vil ske næste år.

Samme Palle som ovenstående har i øvrigt skrevet om de allerførste danske oversættelser af novellerne (*Sherlockiana* 2019:2-3 - "Sagen om The Case-Book"). Og i 2015:2-3 har Jens Byskov Jensen skrevet om den nye detektivskikkelse som viser sig i disse sene historier: "Hårdkogt Holmes".

Endelig er det for nylig blevet bekendtgjort at *British Film Institute* har iværksat en restaurering af hele filmserien med Eille Norwood. Hidtil har kun en håndfuld af disse film været sebare. Serien er planlagt til udgivelse i 2023, hundredåret for sin afslutning. Det bliver stort! Endnu en tabt og genfundne sherlockiansk stumfilmsskat.

Klubbens årsmøde og generalforsamling

Lørdag den 25. september kl. 18-23. Igen på Restaurant Vita, Store Kongensgade 25 i København.

Menuen: forret: svampetoast med årstidens svampe/hovedret: andesteg med det hele / dessert: gateau marcel.

Eller: vegetarisk hovedret: bygotto på cremet sauce (meddel dette ønske ved tilmelding).

Menuen koster 350 kr. pr. person, som skal betales på selve aftenen. Kontingent for 2021 (200 kr.) kan også betales samtidig. Drikkevarer køber man selv i baren.

Tilmelding til Mia Stampe Lagergaard på tlf. 26 19 52 21 senest 17. september.

Mit første møde med Sherlock Holmes

Af Lene Okholm Stricker

Mit første møde med Holmes fandt sted, da jeg var omkring 10 år gammel. Fjernsynet bragte en filmindspilning af Baskervilles Hund. Mine forældre havde advaret mig mod at se den, men jeg stod stædigt fast: Jeg ville se den! Noget tyder på, at de havde ret, for jeg blev skræmt fra vid og sans. Uhyggen på Dartmoor-heden og den kæmpestore hund var lovlig stærk kost for en lille pige. Det er kuriøst at tænke på, at jeg nu hver dag går tur på heden (Hulsig, ikke Dartmoor) med min mand og hund. Der er dog sjældent den samme tåge, og hunden er hverken selvløsende eller enorm.

Jeg husker ikke, hvilken filmatisering jeg så dengang, eller hvem der spillede med. Et gæt kunne måske være, at det var Terence Fishers indspilning fra 1959 med Peter Cushing i rollen som Holmes og Christopher Lee som Sir Henry Baskerville. Måske ved nogle af klubbens medlemmer, hvilken filmatisering det kan have været, der blev vist i tv omkring 1970?

Arketyperiske elementer

Jeg vendte tilbage til Baskervilles Hund i gymnasiet, hvor vores fortræffelige engelsklærer præsenterede os for romanen. Det var et bedre møde end det første i min barndom. Det gik op for mig, at nok er romanen uhyggelig, men den er meget mere end det. De nærmest arketyperiske elementer – det store, mørke slot; heden, der både drager og truer; forbryderen, der gemmer sig derude – og mosen tager de sidste. Og så er romanen jo vanvittigt godt skrevet.

Holmes' bedrifter vinder ved genlæsning

Få år efter læste jeg for første gang alle Holmes-bøgerne. Vi var sneet inde på Helgenæs, men det var ingen hindring. Jeg havde lånt den første håndfuld bøger på Ebeltoft Bibliotek, og en dag trodsede bogbussen uopfordret elementernes rasen og kom til vores hus. Ud steg bibliotekaren med de bind, jeg endnu ikke havde læst. Hun huskede ubesværet, hvor langt jeg var nået. En af mange fordele ved at bo uden for storbyerne.

Samtidig sendte en god ven mig Michael Bakers *The Doyle Diary*. Denne ven er i dag min mand. Heraf kan man lære, at Doyle ikke blot skrev fascinerende bøger; han kan også være befordrende for romantikken.

Siden er jeg løbende vendt tilbage til Sherlock Holmes med læsning af både enkeltværker og,

mere systematisk, hele forfatterskabet. Naturligvis ikke på grund af nyhedens interesse, men man kan til stadighed finde nye elementer i historierne. Jeg holder også af at blive klogere på andres iagttagelser, og så træffer det sig så heldigt, at Palle Schantz Lauridsens disputats, *Sherlock Holmes findes ikke*, i går kom ind ad døren, og den glæder jeg mig gevaldigt til at læse.

Også i fjernsynet

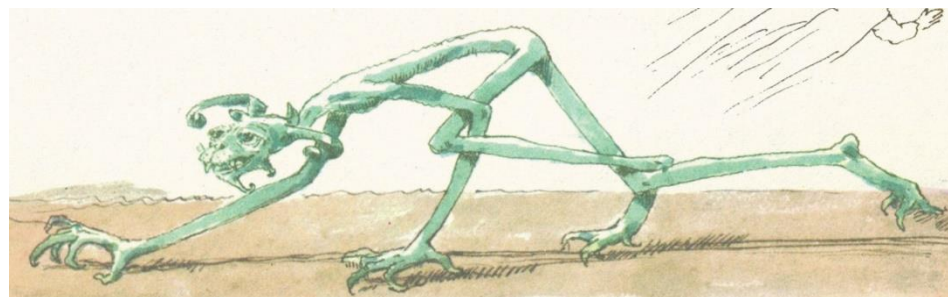
Gennem årene har jeg, på trods af mine traumatiserende barndomsoplevelser, naturligvis også set Holmes på tv. Han er blandt andet blevet spillet af Jeremy Brett, Benedict Cumberbatch og Robert Downey Jr. De to sidstnævnte er ikke uinteressante, men de forholder sig ret frit til det litterære forlæg og skal opleves på egne præmisser. Serien med Jeremy Brett er nok den mest tekstnære – og i øvrigt den, jeg selv foretrækker. Men det er jo smag og behag.

En bizar detalje i den forbindelse er, at Jeremy Bretts far krævede, at sønnen tog navneforandring, hvis han insisterede på at blive skuespiller. Han skulle ikke besudle familiens ære! Skuespillerens fødenavn var Huggins.

Charles Altamont Doyle

Lad mig slutte med en anbefaling af *The Doyle Diary* med undertitlen "The strange and curious case of Charles Altamont Doyle". Bogen, der er fra 1978, tager udgangspunkt i et skitsehæfte, som kom for dagens lys i 1977. Ved hjælp af Holmes-inspireret deduktion og indsamling af facts lykkes det bogens forfatter, Michael Baker, at komme på sporet af Charles Altamont Doyle, der var far til Arthur Conan Doyle. Charles Doyle var illustratør, akvarelmaler og embedsmand. Det var hans skitsehæfte. Han vidste alt om feer og var ikke et sekund i tvivl om deres eksistens (æblet falder ikke langt fra stammen). Han tegnede dem flittigt, ikke mindst under det lange hospitalsophold, der blev slutningen på hans liv.

Bog kan varmt anbefales. Ikke mindst på grund af de poetiske tegninger fra et fabulerende fantasiunivers. Det er ikke svært at finde den på nettet.

I hovedet på Sherlock Holmes

Af Palle Schantz Lauridsen

Skulle nogle stadig synes, at tegneserier er noget barnagtigt pjat, og at det nærmest er en dødssynd at formaste sig til at lave en tegneserie om Sherlock Holmes, har de nu chancen for at ændre syn på begge dele.

Tegneserieforlaget Cobolt, der for små ti år udgav et enkelt bind i børneserien om *Baker Street Kvarteret*, udsendte i foråret det første af to bind af *I hovedet på Sherlock Holmes - Den skandaløse billet*. Albummet er - ligesom *Baker Street Kvarteret* og *Holmes (1854-†1891?)*, som vi fik de første to bind af i 2014 - af fransk oprindelse. Ingen af de tre serier er direkte adaptationer af Conan Doyles fortællinger, men de tager hvert deres afsæt i hans univers. *Baker Street Kvarteret* følger naturligvis en gruppe irregulære gadebørn, mens den meget dystre *Holmes (1854-†1891?)* går meget dybt i detektivens særdeles betændte familiehistorie og psykologi. De to serier har tilsyneladende ikke solgt godt nok på det danske marked til, at forlagene har villet binde an med at udgive alle de bind, der er udkommet i hjemlandet, men man må sandelig håbe, at det andet bind i den nye serie også kommer på dansk.

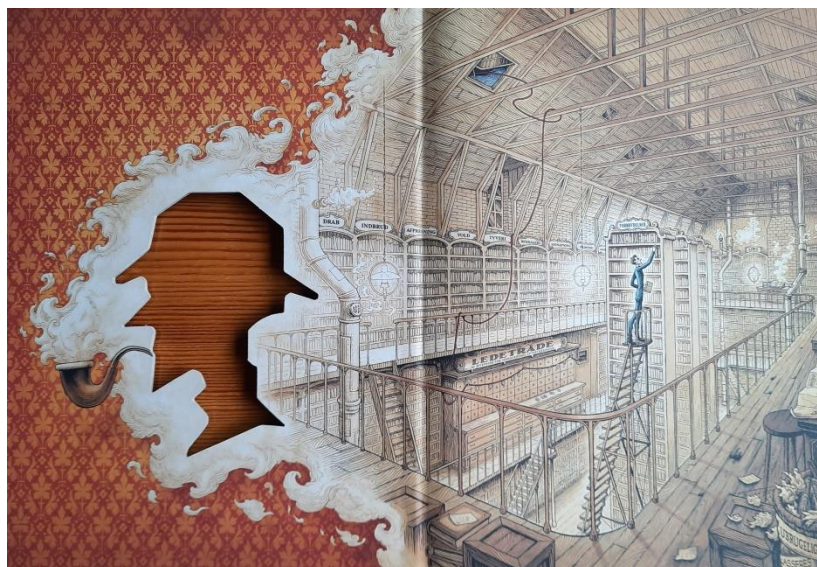
Forfatter- og tegnerparret Cyril Liéron og Benoit Dahan har i deres idrige og fremragende *I hovedet på Sherlock Holmes* fået en ny, noget anderledes og meget sprælsk idé til, hvordan man kan fortælle endnu en historie om Holmes. Fra Conan Doyle kender vi jo - stort set - kun Holmes udefra, fra Watsons beretninger om ham. Vi kender detektivens udsagn om, at hans hjerne er som et loftskammer, men hvordan ser der egentlig ud på dét loftskammer? Hvordan ser der ud inde i hovedet på Sherlock Holmes? Dét undersøger de to franskmænd med manér. Ikke som en historie om en syg hjerne, der er brændt af af kokain, men som fortællingen om, hvordan Holmes egentlig opklarer en sag med baggrund i sin kriminalistiske viden og sin evne til at deducere.

Det greb er det geniale ved Liéron og Dahans fortælling, og allerede omslaget giver en god idé om, hvor vi er på vej hen. Holmes' kontrafej på omslaget er stanset ud, og gennem den ser vi Holmes balancere på en spinkel biblioteksstige ved en tårnhøj reol med bøger om forbrydelser. Når man så nysgerrigt skynder sig at kigge nærmere på forbladet, åbenbares et gigantisk bibliotek med sektioner om drab, indbrud, afpresning og mange andre emner, der har relevans for Holmes. Nederst i højre hjørne står papirkurven til det ubrugelige materiale - og her dukker en bog om solsystemet op. Jo, de to franskmænd kan deres Holmes. Ikke desto

mindre takker de præsidenten for og grundlæggeren af det franske Sherlock Holmes Selskab, Thierry Saint-Joanis, for hans imødekommenhed, så de har ikke været bange for at søge eksperthjælp.

Selve fortællingen om "Den skandaløse billet", der begynder i dette bind og afsluttes i det næste, som forventes til efteråret - også på dansk - er nærmest ligegyldig i forhold til den gennemførte idérigdom, den fortælles med. Enkeltsiderne består blot af tre eller fire etager med rektangulære billeder, og ofte fortælles der visuelt over et helt opslag. Et par gange skal man tilmed holde en side op mod lyset for at kunne se, hvad der er på siden før. Da Holmes første gang ser et indicium i sagen om den skandaløse billet, starter en rød tråd, som siden snor sig over alle albummets sider og husker læseren på, hvad der er værd at bemærke. Det er simpelthen godt fundet på - og det fungerer.

Albummet er tilegnet mindet om Arthur Conan Doyle og Peter Cushing. Det første er ikke så underligt, men det er usædvanligt, at netop Peter Cushing bliver nævnt i forbindelse

se med bearbejdelser af Holmes. Selvfølgelig har han spillet Holmes både på film og tv, men han er ikke så kendt for et dansk publikum. Ikke desto mindre er albummet ikke blot tilegnet hans minde. Dets Holmes er også modelleret efter Cushings fremtoning. De to franskmænd fortæller da også i et langt og informativt interview til det franske internetmedie *Branché Culture*, at de begge første gang mødte Holmes i skikkelse af Cushing, da fransk tv i midten af 80'erne udsendte *The Hound of the Baskervilles* fra 1959, hvor Cushing spiller over for Christopher Lees sir Henry Baskerville.

Grib chancen for at læse og ikke mindst se, hvad to tegneserieskabere, der både kender deres metier og deres Holmes, har fået ud af deres anstrengelser. Det er det rene tegneserietrykkeri.

Cyril Liéron og Benoit Dahan (2021).

I hovedet på Sherlock Holmes. Den skandaløse billet. København: Cobolt. 199 kr.

Skulle nogen have lyst til at prøve deres franskkundskaber af, kan interviewet med Liéron og Dahan læses på <https://branchesculture.com/2019/09/04/interview-benoit-dahan-cyril-lieron-dans-la-tete-de-sherlock-holmes-bd-enquete-inedite-oubapo-creativite-incroyable-making-of/>

Hundene fra Baskerville

Af Svend Ranild

Jeg har haft fødselsdag i år. Sådan nogle har jeg oplevet en del af, men denne gang blev den mere uforglemmelig end så mange gange før. Jeg fik en gave som jeg sent vil glemme. På grund af indpakningspapiret. Som ved første blik så ud som en gammel avis men viste sig at være et nyligt faksimiletryk af en side fra *Adresse-Avisen*, tilsyneladende en udgave fra 1907. Den glade giverske af indpakningen (og gaven) fortalte mig da jeg spurgte, at det var en grønthandler på hendes lokale marked som brugte dette usædvanlige og meget charmerende indpakningspapir, og at hun gemte arkene når de var tømt for grøntsager, så hun senere kunne anvende dem igen, f.eks. til gaveformål.

relevante årstal var ikke 1907 men året efter. Og cirkusanoncerne var indrykket i de københavnske aviser om efteråret. På premieren dagen onsdag den 16. september 1908 så annoncen således ud i *Nationaltidende*:

Cirkus Variété.

1aften Kl. 8 Première.

Bokken Lasson, <small>Visesangere.</small>	Mlle. Jane Doë, <small>Etoile Parisienne.</small>	Ernst Perzina, <small>med sin enest. Dressur.</small>
Les 4 Farabonis, <small>Classiske Am. Dans.</small>	8 Impirial Girls, <small>Engl. Sang & Dans.</small>	The Osnatos, <small>Luftact paa Scenen.</small>
Ara, Zebra & Vora, <small>Indianer-lege.</small>	Sisters Bliss, <small>Duettistinder.</small>	Max Cinsinatti, <small>Jongler.</small>
The Hovvyns, <small>Excentriske Bagere.</small>	Biografen, <small>Aktuelle Billeder.</small>	

Meringer Hofhundene, Skuespiller Ensemble, kaldet „Hundene fra Baskerville“, excentrisk Pantomime, udføres af ca. 60 Hunde.

Billetsale fra Kl. 12 hele Dagen Tilf. 1281

Jeg ledte efter "Hundene fra Baskerville" i alle de aviser som er registreret i Mediestream, med det formål at finde en anmeldelse af forestillingen som kunne fortælle hvad denne Holmeske Hundeforestilling gik ud på. Uden held. Den slags blev ikke anmeldt dengang. Jeg fandt kun annoncerne fra de to uger forestillingen kørte.

Googlinger gjorde mig heller ikke klogere på dette spørgsmål og de andre spørgsmål annoncerne rejste, bortset fra to: "Cirkus Variété" og "Bokken Lasson".

Denne Lasson var hovednummeret i forestillingen, kunne jeg aflæse af annonceringerne. Google fortalte mig at hun var født i 1871 som Caroline Lasson men kun kendtes under sit kæle- og kunstnernavn Bokken. Hun ledsagede sin vokal med sit eget lutspil. En festlig norsk kvinde, søster til Kristiania-bohemesken Oda Krohg og Holger Drachmanns tredje og sidste kone Soffi. Bokken havde selv haft et meget nært forhold til Holger. Hun blev 99 år gammel.

Variétéen havde hjemsted i den heldigvis stadig eksisterende, enestående Cirkusbygning på Jernbanegade i København. Opført i 1886 husede den hvert år en række rejsende cirkusser, og når cirkussæsonen sluttede midt i september, indrettedes stedet til Københavns største forlystelsestempel, "Cirkus Variété". I 25 år, indtil det nymodens medium, filmen, var begyndt at fortrænge den slags underholdning.

Da jeg havde pakket gaven ud, glattede jeg indpakningspapiret da jeg syntes det var en sjov ide som fortjente lidt opmærksomhed inden det røg i skraldespanden. Og studsede jublende højlydt da jeg fik øje på en interessant annonce øverst på siden:

Cirkus.

Hundene fra Baskerville.

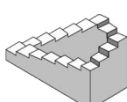
Bokken Lasson.

Les 4 Farabonis.

Biografen Billeder fra Teaterbanen.
Billetsalg fra 12-5 og Kl. 6. Tilf. 1281.

"Hundene fra Baskerville"! Og så i Cirkus! Og så i Cirkus! Og så ikke bare én Baskervillehund, men en uspecifiseret flerhed!

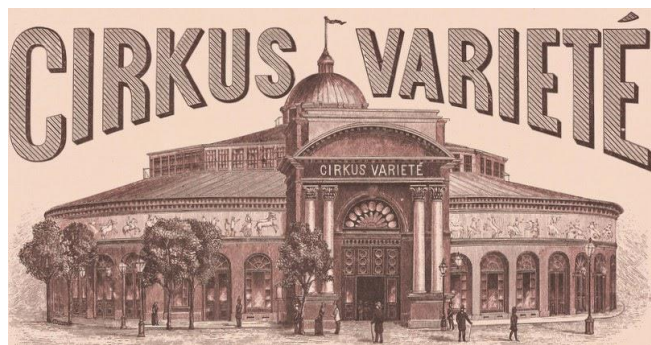
Denne opdagelse råbte på at blive efterforsket. Og det blev den, af mig, efter en vejledning fra Klubbens ekspert i gamle aviser, Palle Schantz Lauridsen, i hvordan man søger i det digitale arkiv Mediestream. Da jeg havde lært knebene, opdagede jeg efter flere fejlslagne søgninger at det hyggelige indpakningspapir var produceret ved sammenstykning af flere faksimiler. Det

sig over at andre medlemmer har produceret små hæfter med Sherlock-relevant materiale og lagt dem under deltagerens tallerkener ved årsmøderne. Ikke mindst var afdøde Bjarne Nielsen meget gavmild med den slags i mange år. De mange hæfter har jeg arkiveret i en sjældent åbnet papkasse. I anden anledning lukkede jeg den op forleden, og undervejs i min jagt på det jeg ville finde, standsede mine fingre ved et meget interessant hæfte jeg ikke kunne huske at jeg havde set før (af og til tænker jeg at der måske er for meget papir i mit liv). På hæftets forside stod dette:

”Gæsteoptræden i CIRCUS VARIÉTÉ / af Meiringer Hof-Hunde-Theatret / med den nye Pantomime **Hundene i Baskerville** / eller / En Dag af den berømte Hundepandager SHERLOCK HOLMES Liv.”

Jeg tog mig til hovedet og tørrede sveden af panden med det håndklæde som stadig hang i luften. Måske ville hemmelighederne blive afsløret på de to sammenfoldede og -hæftede A4-ark jeg holdt i hænderne. Og det blev de. De fleste.

Hæftet havde været Bjarne's gave ved årsmødet i 1995 og var en faksimile af et tillæg til programmet for Cirkus Variétés forestilling i København i 1908-09. Programmet fortæller meget udførligt hvad der hændte i den ex-centriske pantomime som udførtes af ”ca. 60 hunde”.

Hæftet korrigerede altså også annoncerens ”Meringer” til ”Meiringer”, et ord med åbenbar tilknytning til stednavnet Meiringen, den lille schweiziske by i gåafstand fra Reichenbach-vandfaldet. Hvad denne viden skal bruges til, aner jeg ikke. Men tankevækkende er den. Google og mit store verdensatlas kender kun dette ene Meiringen.

Således indledes hæftets forklaring: ”Meiringer Hof-Hunde-Theatret, hvis Navn er kendt over hele Tyskland fra den Tid, da det for et Par Aar turnerede med Pantomimen *Fra en lille Garnisonsby*, har nu paabegyndt en Tourné udenfor Tysklands Grænser med en ny stor Pantomime under ovenstaaende lovende Titel. De morsomste Scener fra ’den lille Garnison’ er tagne med over i den nye Pantomime og flettede sammen med en Mængde nye urkomiske Scener og Situationer og nye kostelige Typer. Hele Pantomimen fremstilles uden nogensomhelst menneskelig Hjælp af Selskabets Medlemmer, hvis Tal gennem mange Nyengagementer af ’fremragende Kræfter’ er steget til ca. 50. Hundene agerer fuldstændigt alene paa Scenen. – Naar Tæppet gaar op, har Tilskuerne Udsigt over Torvet i *Baskerville* ...”

Aha, tænkte jeg på dette sted, midt på torvet i *Ville des Basques*. Man har haft en eksisterende hundepantomime og blot givet den navnløse garnisonsby et navn som ville vække umiddelbar genklang og interesse hos det københavnske publikum. Man har pyntet sig med lånte hundehår.

Allerede i 1902, samme år som *The Hound of the Baskervilles* var udkommet på engelsk, udgav Gyldendal den

danske oversættelse, og den gruelige Baskervillehund var snart kendt af de fleste. I løbet af årtiet blev Holmes-figuren mejslet ind i danskernes bevidsthed ved flere opsætninger af flere fordanskninger af William Gillettes drama *Sherlock Holmes*, senest i foråret 1908 på Folketeatret i København. Og året før havde *Baskervilles Hund* betrådt scenen på Frederiksberg Teater, med tvivlsomt held men utvivlsom opmærksomhed, sådan som Palle har gjort rede for i sin artikel i dette nummer og i *Sherlockiana* 2020:2-3. Hunden var et begreb som kunne gribes af Cirkus Variétés direktør Peter Rasmussen og bruges til reklameformål. I alle de små avisannoncer for varietéen var Bokken Lasson og Hundene fra Baskerville de fremhævede navne.

Hæftet måtte bruge 1097 ord til at beskrive handlingen i hundepantomimen, for der opførtes en mængde optrin med en mængde hunde. Rigtig mange, og alle sammen påført mennesketøj. Dette er hvad der sker:

På torvet og de omgivende huse udspiller der sig en række episoder. Det er karnevalstid, og hundefolkene skifter hyppigt tøj i maskeradegarderoben. Der sker et utal af kærestier, men ved et stort opslag er folk advaret mod den slags aktiviteter i det offentlige rum med trussel om anholdelse. Det er byens overbetjent, *Sherlock Holmes*, som håndhæver forbuddet sammen med sine betjente. Han har poterne fulde af opgaver. Folk farer ind og ud ad vinduer og døre, de fængsles, slipper ud igen og fængsles igen. Nogle vagabonder stjæler pølser, og de skal også straffes. Til slut undslipper en af galanerne igen fra fængslet og forsvinder ind i en port, hvorfra han et øjeblik efter kommer til syne på ”et Automobil, i hvilket han efter berømt moderne Mønster bortfører sine Skønne.” Holmes iler efter køretøjet, tæppet falder, og dramaet er forbi. ”Det Slette har for en Gangs Skyld triumferet over Dyden”. Med denne amorale slutter forestillingen.

Engang mente Holmes at hans karriere havde nået nul-punktet da han frygtede at hans evner i fremtiden kun skulle bruges til sådan noget som at finde forsvundne blyanter (*Copp*). Men Sherlock Holmes indrulleret i sædelighedspolitiet? Det kan vel næppe blive flovere.

Det hele udspillede uden at publikum så en dressør på scenen. Meget imponerende. Manden bag scenen var østrigeren Ernst Perzina, som i mange år havde optrådt med dressur af højst forskellige dyr. På Cirkus Variétés program optrådte han også med et andet nummer, som demonstrerede hans dygtighed med aber, papegøjer, katte og endnu en

hund. Og han havde været der før. I varietéens program fra 1904-05 er der et foto af hans udklædte abetrup. Det kan give et indtryk af hvordan hans dygtige hundeflok kunne have været udklædt. Stakkels dyr. Baskervildt gyseligt slemt.

Selv er jeg glad for det morsomme arkiveventyr som tilfældene forærede mig. Tak, gråbrune indpkningspapir. Tak, brunbrune papkasse.

Baskervilles Hund i det skotske højland

Af Palle Schantz Lauridsen

I juli 1901 havde Folketeatret premiere på forestillingen *Sherlock Holmes*. Den blev en overvældende succes. Ikke kun på det københavnske teater, men rundt i hele landet, hvor den især i foråret 1902 blev spillet af adskillige teatertrupper. Det var tydeligt, at de forventninger, teaterdirektører og -publikum havde, til hvad der kunne spilles på de folkelige teaterscener, fik betydning for, hvilken Holmes de kom til at møde. Der var mere melodrama, romantik og komik på scenen, end der var hos Conan Doyle (Lauridsen 2015; Lauridsen 2019).

Godt fem år efter premieren på *Sherlock Holmes* kunne Holmes igen opleves på de skrå brædder i Danmark. Denne gang var det *Baskervilles Hund*, der måtte holde for. Ferdinand Bonns *Der Hund von Baskerville* havde haft premiere i Berlin i januar 1907, og i april samme år blev det opført på Frederiksberg Teater. Avisernes anmeldere var meget kritiske, successen var mådelig, og stykket gik kun en måneds tid på premiereteatret. I modsætning til *Sherlock Holmes* blev det ikke spillet andre steder i landet sidenhen (Lauridsen 2020).

I endnu højere grad end *Sherlock Holmes* er stykket et eksempel på, at det folkelige teater nok kunne bruge Holmes, men at det skulle ske på teatrets præmisser. *Baskervilles Hund* er en sær blanding af *Baskervilles hund* og *Musgrave-ritualet* tilsat et par vognlæs melodrama, en noget renskuret Holmes og et komisk islæt i form af makkerparret Knox og Smallweed: London-opdagere, der er uduelige, opblæste og fordrukne tøffelhelte, som mest af alt minder om en slags overspillede forgængere til Dupont og Dupond fra *Tintin*. Hvis ikke det var for den komik, der knytter sig til dem, kunne de sagtens undværes, for deres roller har ingen indflydelse på handlingen.*

Handlingen

Manuskriptet til den danske udgave af *Baskervilles Hund* fra 1907 findes ikke, men det gør den version, Bonn udgav (Bonn 1907), så den kunne blive læst – og opført. Det er ikke helt nemt at holde rede hverken på den komplicerede handling eller på de dramatiske hændelser, der er gået forud for den. Lad mig alligevel prøve at fange nogle af de centrale kendetegn ved den gamle teaterforestilling. Citaterne er oversat af mig fra den tyske original.

Skuespillet har fire akter, og handlingen udspiller sig over et døgn på få lokaliteter. Så det overholder den gamle dramaturgiske regel om *tidens* og *stedets enhed*: Det foregår over 24 timer på det samme sted. Det er mere tvivlsomt, om

det også overholder *handlingens enhed*, om der altså er én hovedhandling uden for mange svinkeærinder.

Første akt foregår en aften på *Schloß Baskerville* i det skotske højland, hvor næste akt udspiller sig formiddagen efter. Samme dags aften finder 3. akt sted i skurken Argylls hjem, der ligger i gåafstand fra slottet, mens sidste akt i umiddelbar forlængelse heraf udspiller sig på heden foran den klippehule, hvor skurken holder sin 'spøgelseshund' indespærret.

Sherlock Holmes – og titelhunden – hedder det, vi er vant til fra Conan Doyle, men Bonn valgte at give de øvrige karakterer nye navne, justerede noget på dem og digtede et par stykker til. Måske for at kunne hævde, at stykket var et originalt værk, og at han altså ikke krænkede Conan DoYLES rettigheder. Bonn påstod i hvert fald, at han havde en tysk domstols ord for, at stykket var *hans* ejendom. Omvendt anklagede han Conan Doyle for "i stor stil at have plagieret Edgar Allan Poe, Gaboriau and 'talrige andre".*

Hvorom alting er, hedder karaktererne altså noget nyt. Watson er fx blevet til pianisten Forbs, som Holmes har hidkaldt til Baskerville, men som stort set ikke spiller anden rolle end at blive forvekslet med Holmes ved sin ankomst. Han giver dog også nogle informationer om Holmes, som det ellers kunne have været vanskeligt at få frem. Karakterernes familierelationer er heller ikke helt, som vi kender dem: Den undvegne straffefange på heden er ikke fru Barmores lillebror, men hushovmesterparret Robins søn. Hos Conan Doyle påstår Stapleton, at hans costaricanske kone er hans søster. Hos Bonn er det den spanske kvinde Dolores di Pradilla, der må give den som skurken Argylls søster.

Ligesom det er tilfældet hos Conan Doyle, er skurkens ambition at overtage Baskerville-godset; men Argyll vil mere end det. Han vil også gøre sig til herre over den skat, han – med rette, viser det sig – er overbevist om, er skjult på slottet. Argyll er Baskervilleslægtens sorte får. Hans rigtige navn er Rolf Baskerville, og han er den mellemste af tre brødre. Storebroren arvede godset. Det er – også hos Bonn – hans dramatiske død, der sætter handlingen i gang. Lillebroren tog til Indien og blev dér far til Walter, som nu er vendt hjem for at overtage godset. Rolf er altså Walters onkel, hvor Jack Stapleton hos Conan Doyle er Sir Henry Baskervilles fætter. Som opvokset i Indien kender Walter intet til familielegenden, men han har skudt tigre i Bengalen, så han er ikke bange for eventuelle spøgelseshunde. Argyll, altså skurken, er, nogle år før handlingen tager sin begyndelse, blevet dømt til galejerne, hvilket er med til at give stykket et noget fantastisk præg. Det angives at foregå i nutiden, altså i 1907, men da sendte man ikke straffefanger til galejerne. I det hele taget var det meget længe siden, nogen overhovedet havde brugt galejer – og galejslaver, for den slags skyld. Ikke desto min-

*Man kan forestille sig, at det var en af grundene til, de ikke var med, da en revideret version af stykket blev lanceret i Moth Lunds katalog over stykker, der kunne lejes til foreningsbrug (jf. *Sherlockiana* 2020:4, s. 36f). En anden grund kunne være, at man kunne nøjes med en lidt mindre trup.

*Alt dette ifølge en notits i *Los Angeles Herald* (NN 1907). De få tyske aviser, der er digitaliserede, er vanskelige at hitte rundt i, fordi de ikke er søgbare. Derfor er ikke lykkedes mig at finde det åbne brev, hvori Bonn ifølge *Los Angeles Herald* skulle have fremsat sine anklager mod Conan Doyle.

dre har Argyll været galejslave, men galejen gik ned, og alle mentes at være omkommet.

Det var de bare ikke. Ikke alle sammen. For efter forliset blev Argyll reddet af en spansk kvinde. Hun var oprindeligt guvernante hos greven af Sevilla og blev – mod familiens vilje – gift med grevens ældste søn. Han omkom ved et forlis, og sammen med deres spæde datter sejlede hun siden rundt ud for den nordspanske kyst i håber om måske at lide samme skæbne. Dér redder hun 'Argyll', som efter galejens forlis driver rundt i Biscayen klamrende sig til en vragest. Da de sammen har drevet rundt en rum tid, synes alt håb ude, og kvinden kaster delirisk sig selv og barnet overbord. Da hun kommer til sig selv igen, befinder hun sig i land et sted – i Argylls varetægt. Barnet er væk, men Argyll lover, at han vil lede efter det, hvis hun giver ham sine brillanter. Det er jo ikke gratis sådan at holde en eftersøgning kørende! Til gengæld for at han leder efter barnet, skal hun sværge en tavsheds-ed og tilmed i et år udgive sig for at være hans søster. I virkeligheden holder den træske Argyll barnet gemt hos en kvinde i London.

Både Argylls og hans 'søsters' forhistorie afviger noget fra de forhistorier, vi hører om Stapleton og hans 'søster' hos Conan Doyle. I begge tilfælde får den lige en tand til hos Bonn. Nok har Stapleton en blakket og også kriminel fortid hos Conan Doyle, men ligefrem galejslave har han ikke været. Hans søster, som altså er hans kone, er "mørkere end nogen brunette" (Doyle 2014: 88), som Watson fortæller, så hvad udseendet angår, kunne hun minde om den spanske Dolores. Men hvor man må gå ud fra, at Conan Doyles par faktisk engang har elsket hinanden, er det på ingen måde tilfældet hos Bonn. Så snart Dolores har reddet Argyll, begynder han på sine svindelnumre og trusler. Læg dertil historien med Dolores' forsvundne eller måske døde barn: Det er alt sammen at dreje melodramaknappen helt i bund, for her fokuseres på affekter, på passion, på lidelse.

Den renskurede Holmes

Holmes adskiller sig på en del punkter fra den Holmes, vi kender fra Conan Doyle. Mest radikalt er det måske, at han tilsyneladende står foran at blive gift eller måske ligefrem er det allerede. Hans ven Forbs fortæller i hvert fald, at Holmes "stod i begreb med at rejse til kontinentet til sin *Braut*" (Bonn 1907: 18), da han blev bedt om at tage sig af Baskerville-sagen. *Braut* kan betyde både *forlovede* og *brud*, men denne *Braut* bliver kaldt den "tidligere" lady Katogan, hvilket tyder mere på det sidste end på det første. Forbs fortæller også, at Holmes mener, at sagen på heden er hans sidste eventyr. Der kan man bare se.

Bonn skildrer Holmes som en noget fad, renskuret, idealistisk helt – en helt uden fejl. Allerede inden han forlader London for at tage til Baskerville, har han fulgt med i retssagen mod Robin-parrets søn, og han ved, han ikke har begået det mord, han er blevet dødsdømt for. Så snart han har fundet ud af, at den undvegne søn gemmer sig på heden, sender han et telegram til sin ven hr. Forbs: Han skal også lægge et sæt matrostøj i den rekvisitkuffert, han alligevel skal have med fra London. Forklædt som matros kan sønnen præsentere et brev, Holmes giver ham med til en skipper, der så vil sejle sønnen til Holland, hvorfra han kan komme videre til Argentina. Hos Conan Doyle dør den undvegne straffefange i en ulykkelig forveksling. Men hos Bonn dør

kun de skyldige, og hans Holmes er en medlidenhedens og retfærdighedens godhjertede rytter, der også tidligere reddet adskillige mennesker. Det fortæller i hvert fald hans hjælper, en *Straßenlehrerjunge*, en gadefejerdreng, der er en blandingsfigur mellem en *irregulær* og budbringeren Cartwright i Conan Doyles version af *Baskervilles hund*.

Holmes' idealistiske sindelag fremgår også, da skurken påpeger, at detektiven kunne være blevet rig med de evner, han har:

Holmes: De arme djævel, som ikke kender til noget højere end at blive rig.

Argyll: Det højeste er at herske.

Holmes: Det højeste er en god samvittighed.

(Bonn 1907: 63)

Senere pointerer Holmes, at menneskeheden har brug for fremtidsstro, opofrelse og idealisme; for "gennem alle folkeslagenes og individernes kampe bevæger menneskeheden sig mod idealet, skønheden, retfærdigheden, harmonien" (Bonn 1907: 66).

Som vi ved, er Holmes i *A Study in Scarlet* fuldstændig uvidende om filosofi. Således ikke hos Bonn, og i 3. akt, scene 5, fyger det med filosofiske begreber og navne på filosoffer og filosofiske retninger. Der diskuteres idealisme overfor materialisme, gudstro overfor ateisme og panteisme. Både Platon, Locke, Spinoza, Kant, Nietzsche og Schopenhauer bliver bragt ind i diskussioner, der handler om Guds eksistens, om den frie vilje og om, hvorvidt mennesker kan holdes ansvarlige for deres handlinger. Holmes gør sig til bedste over psykiatere og dommere, der hævder, at ubehagelige oplevelser i barndommen fritager voksne mennesker for ansvar. Da Argyll spørger, om han, den store naturforsker og logiker (ibid.), tror på Gud, svarer Holmes, at det gør han, *fordi* han er logiker. Han indtager det, vi i dag ville kalde et kreationistisk synspunkt: Han medgiver, at verden er opstået af en urkilde eller en urtåge, men mener, at der må have stået en kreativ vilje bag den allerførste urcelle. Pointen med alle disse filosofiske diskussioner er hos Bonn i sidste ende at slå fast, at mennesket ikke er noget dyr, og ikke mindst, at det står til ansvar for sine handlinger og derfor kan straffes.* Scenen slutter med, at Holmes udbringer en skål, der er mere patetisk, end man kunne forestille sig, den ville have været hos Conan Doyle, hvor han måske ville have foreslået en *matiné* med Norman Neruda eller noget nærende hos Simpson's:

Lad os skåle for, at alle modige mennesker på jorden slutter sig sammen, at de vågner op af deres ligegyldighed over for fordærverne, at de ikke blot selv er

*Det kan næppe overraske, at denne diskussion *ikke* er med i udgaven fra Mott-Lunds Teaterforlag.

modige, men modigt går i krig mod uretten, til nytte for de gode og skade for de onde. - Jeg står under Guds beskyttelse. (69)

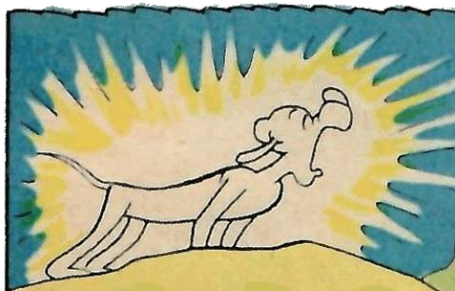
Holmes fortæller meget tydeligt skurken, at han udmærket er klar over, hvem han er, og hvilke planer, han har. I korte scener, hvor Holmes er alene på scenen, fortæller han det også direkte til publikum. 1. akt slutter fx - efter en scene mellem Holmes og Argyll - med, at Holmes konkluderer: "Nu ved jeg, hvem du er, og i morgen tilhører du mig" (37). Argyll taler også højt om sine planer og fortæller bl.a., at han har i sinde at forgifte Holmes. Hvad vi så omvendt ikke får at vide, er, at Holmes har gennemskuet ham og har modgiften klar. Der skal jo også være noget, publikum bliver overrasket over.

To gange i stykkets løb optræder Holmes i forklædning. Publikum bliver ikke informeret om, at det er ham, der folder sin forklædningskunst ud. Om publikum så blev ligeså overrasket som stykkets personer, da Holmes kastede sine opfindsomme forklædninger, er svært at vide, men Holmes har i hvert fald held til at narre først Dolores og siden Argyll. Holmes råder i slutningen af en scene Dolores til, at hun som katolik skal skrive over for en katolsk præst. I næste scene dukker der - direkte fra den dramaturgiske himmel - en dominikanermunk op fra et nærtliggende kloster. Det er selvfølgelig Holmes i forklædning, men Dolores aner ikke uråd og fortæller ham - og altså Holmes og publikum - sin hemmelige historie. Argyll aner heller ikke uråd, da Holmes senere forklæder sig som Mukurru, en indfødt australier, der ligesom Argyll overlevede galejens forlis. Mukurru tilbyder Argyll, at han vil rive Baskervilles hjerte ud, så de kan stege og siden spise det. Da Argyll trods alt mener, at den slags ikke går i Skotland, foreslår australieren, at de udsætter Dolores for den samme behandling. For det er så smukt med rødt blod på hvid hud! Heller ikke det vil Argyll dog være med til. Akten slutter med, at Mukurru, der nu er i selskab med Dolores, kaster sin maske og afslører sin sande identitet: "Jeg er Sherlock Holmes" (Bonn 1907: 73).

Hunden på scenen

Den danske presse gjorde voldsomt grin med en særlig hændelse i Frederiksbergs Teaters opførelse af *Baskervilles Hund*, nemlig med, at den hund, der kom på scenen henimod stykkets slutning, langtfra var så skrækindjagende, som den burde have været. Faktisk måtte den slæbes over scenen (Lauridsen 2020).

Ideen med overhovedet at have en hund på scenen kom fra Bonns opsætning i Berlin. Det fremgår ikke af den trykte udgave af stykket, at

hunden skal ses af publikum. Den hyler uheldssvangert gentagne gange - både i det fjerne og under jorden, hvor den bliver holdt fanget i en klippehule. Der bliver talt ganske meget om den, men det er kun i Bonns efterord, at det nævnes, at den også skal ses. Selvom han pointerede, at "græn-

sen til det latterlige her er tættere på, jo større spændingen er", forklarede han nærmest undskyldende, at han følte sig nødsaget til at give efter for det stigende krav om realisme, der var opstået i kølvandet på den "overdrevne virkelighedsmåde på vore teaterscener" (Bonn 1907: 87). En række forsøg på at udstyre hunden med et falsk hoved eller en mundkurv "med glødelamper" (ibid.) blev grinet ud af publikum. Bonn kom ikke nærmere ind på, hvad man så gjorde, men hunden - en "stor sort dogge" (ibid.), en grand danois - sprang faktisk over scenen - efter det stykke pølse Bonns hustru lokkede med.

Det øjeblik, da hunden dukker frem, udspiller sig på manuskriptets næstsidste side. Vi ved, at hunden er gemt i en klippehule, og at skurken, Argyll, er forsvundet derind for at slippe den løs, når lord Baskerville kommer forbi på vejen. Holmes og Dolores taler sammen i nærheden, og hun siger: "Der går Lorden på vejen. Almægtige Gud, hvad er det, der kommer ud af klippehulen? (Hun skriger.) Hunden, hunden. Med flammende gab kaster den sig over ham" (Bonn 1907: 85). Herefter meddeler regibemærkningerne lakonisk, at der høres skud bag scenen, hvorefter Holmes konstaterer, at hunden er død.

Musgrave-ritualet

Et af de dramaturgiske tricks i Bonns stykke består i at knytte elementer fra *The Hound* og *The Musgrave Ritual* sammen. Bonn lader nemlig Holmes finde en skat med hjælp fra et gammelt familieritual.

Sherlock Holmes gør sin entré et godt stykke inde i 1. akt. Indtil da har han i tre dage gemt sig i et hemmeligt rum bag et af familieportrætterne. For bedre at kunne følge med i, hvad der foregår uden for skjulestedet, har han skåret øjnene ud på et af dem.

Holmes har dog gjort andet end at observere. Han har i sit skjulested fundet resterne af et gammelt brev. Han er nemlig ikke den første, der har gemt sig dér, og efterhånden har han fundet ud af, at hans forgænger bag skilderierne var ingen andre end Charles Stuart. Han gemte sig der, da han efter slaget ved Cullodden i 1746 måtte tage flugten fra de engelske styrker og erkende, at han aldrig kom til at sidde på hverken den skotske eller den engelske trone. Han benyttede lejligheden til at skjule både den skotske krone og en større guldskat på slottet. I *Musgrave-ritualet* deducerer Holmes sig frem til, at det metal og de ædelsten, man finder i en lærredssæk i søen ved Reginald Musgraves gods, er de engelske kongers gamle krone fra tiden omkring den engelske borgerkrig i årene omkring 1640'erne. Bonn flyttede forhistorien om kronen fra England til Skotland og rykkede den omkring 80 år frem i tiden.

Ved at vente på at skyggen af et egetræ ved middagstid falder ind gennem vinduet på godset, lokaliserer Holmes både den skotske krone og Stuarts guldskat. Noget ikke engang Argyll, har kunnet, selvom han - ligesom butleren i *Musgrave-ritualet* - har studeret de gamle dokumenter i nattens mulm og mørke.

Baskerville-legenden

Bonn omskriver historien om, hvordan legenden om helvedeshunden på heden opstod: Da Stuart sad i sit skjul på *Schloß Baskerville*, blev han opdaget af en af slottets tjenestepiger. Englænderne havde udlovet en stor dusør til den,

der kunne afsløre hans gemmested. Dén trak i tjenestepigen, og måske Stuart, som Holmes forklarer i en sidebemærkning, også havde lavet ”dumheder” (Bonn 1907: 23) over for hende. Under alle omstændigheder stak hun af fra slottet, men Baskerville, der var en loyal støtte for den slagne Stuart, satte efter hende – med heste og hunde. Kvinden løb sig ihjel, og Baskerville selv blev dræbt af de engelske soldater, der ledte efter Stuart. Historien om spøgelseshunden var noget, som de, Baskervilles mordere, fandt på for at undgå selv at blive slået ihjel af de lokale Baskerville- og Stuart-tro skotske bønder.

Skotland

Man bliver som sherlockianer noget overrasket, når man på forsiden af udgivelsen ser, at stykket foregår i det skotske højland, men Bonn bruger faktisk denne geografiske omplacering til noget. For det første giver den ham mulighed for at fortælle både *Baskervilles hund* og *Musgrave-ritualet* i dets skotske variant på én gang, og for det andet bliver der plads til både noget eksotisk folklore og til fortællingen om, hvor overtroiske de skotske bønder er. Både hushovmesteren og Walter Baskerville går i kilt, og de lokale bønder aflægger den nye godejer et besøg for at danse skotsk sværddans for ham. Det gør de, netop som Holmes finder den skotske krone gemt i kamingesimsen, så dansen bliver hurtigt afbrudt. Men sværdene ligger stadig på gulvet og bliver snart efter brugt i en dramatisk scene, hvor Argyll anklager butleren Robin for at have skrevet det brev, der lokkede den nyligt afdøde onkel hen til lågen ud til heden, den aften han mødte sin død. Robin griber et af sværdene for at slå Argyll ihjel, men Holmes afvæbner ham hurtigt. Senere bruger Holmes igen et af sværdene, da han får brug for at dæmpe gemytterne hos bønderne, der er ved at lynche Dolores. De er nemlig overbeviste om, at hun er en heks, og vil udsætte hende for intet mindre end en hekseprøve. Det får Holmes dog forhindret.

Bøndernes middelalderlige overtro giver sig andre udtryk: Holmes beder mod slutningen et par af dem om at være klar med geværene, når hunden dukker op; men han bliver nødt til at lave et lille fupnummer for at overbevise dem om, at kugler overhovedet bider på det, der efter deres mening kun kan være en spøgelseshund. I stedet for at forklare dem, at der altså ikke findes hverken spøgelse eller spøgelseshunde, gør Holmes nogle mystiske tegn hen over geværet og siger noget på latin, og – hokus pokus – straks tror de, at kugler bider på spøgelse. Et latinkyndigt publikum får lidt at grine ad, for Holmes latinske frase er: ”Mundus vult decipi – ergo decipiatur” (Bonn 1907: 76) (”Verden vil bedrages – lad den da blive bedraget”).

En anden Holmes end Doyles

Bonns stykke blev en publikumssucces i Berlin, men blev sabelt ned af kritikerne. Det generede dem bl.a., at kejser Wilhelm udtalte sig positivt om det, for de så det som et eksempel på plat kommercialisme (Glücklich 2018: 214-222). I Danmark var succesen begrænset, og også her var kritikerne ude med riven.

Der Hund von Baskerville er et eksempel på, at den Holmes, der blev populær på teaterscenerne i begyndelsen af 20. århundrede, var en anden end den, man kunne læse om hos Conan Doyle. Til den noget forandrede fortælling om *Baskervilles hund* føjede Bonn elementer fra *Musgrave-ritualet*, og de melodramatiske, eksotiske og lokalkoloristiske indslag var voldsomt meget større, end de er hos Conan Doyle. Watson var nærmest skrevet ud af fortællingen, og de

uduelige betjente, Knox og Smallweed, tilføjede stykket et komisk element. At Ferdinand Bonns Sherlock Holmes var en idealistisk kreationist med hang til patos, og at han var – eller stod foran at blive – gift, gjorde ikke forskellene mindre.

Litteratur

Bonn, Ferdinand (1907). *Der Hund von Baskerville. Schauspiel in vier Aufzügen aus dem schottischen Hochland. Frei nach Motiven aus Poes und Doyles Novellen.* Leipzig: Universal-Bibliothek 4888, Verlag von Philipp Reclam Jr.
 Doyle, A.C. (2014). *Baskerville-slægtens hund.* København: Rosenkilde & Bohn.
 Glücklich, Nicole (2018). *Die Abenteuer zweier britischer Gentleman in Deutschland. Auf den Spuren von Sir Arthur Conan Doyle und Sherlock Holmes.* Ludwigshafen am Rhein: Deutsche Sherlock Gesellschaft Verlag.

- Lauridsen, Palle Schantz (2015). *Sherlock Holmes i Danmark.* København: Rosenkilde & Bohn.
 Lauridsen, Palle Schantz (2019). *Sherlock Holmes findes ikke. Sherlock Holmes i danske mediekulturer, 1891-2017.* København: Campus Print. University of Copenhagen.
 Lauridsen, Palle Schantz (2020). ”Baskervilles Hund på Frederiksberg i 1907”. I *Sherlockiana* 2020:2/3.
 NN (1907). ”Accuses Conan Doyle of rank plagiarism”. I *Los Angeles Herald*, 11. August 1907. 🌐

Redaktøren tilføjer at Palle har skrevet mere udførligt om Bonns stykke og Sherlocks øvrige optrædener på den danske scene i sammenhæng med striden om ophavsretten i starten af forrige århundrede i denne artikel: ”Kampen om Sherlock Holmes – forfatterret, moral og teater”. I *Peripeti – Tidsskrift for dramaturgiske studier*, vol. 17, nr. 32. / læs den her: <https://tidsskrift.dk/peripeti/article/view/123728>.

A.D.H. før S.H. (4)

Af Svend Ranild

Mange vil sikkert vide at Sherlock Holmes Klubben blev stiftet af A. D. Henriksen i december 1950. Det er mindre kendt hvad hans fulde navn var og hvad han foretog sig i alle årene indtil klubstiftelsen. Jeg har forsøgt at udfylde denne lakune med feuilletonen *A.D.H. før S.H.*, som foreløbig har kunnet læses i *Sherlockiana* 2016:4, 2017:2-3 og 2018:2-3. Og så knækkede e

Redaktørens A.D.H.-arkiv. I baggrunden anes Mount Fuji(?)

A gner Damgaard Henriksen blev født i 1896. I 1919 var han en meget aktiv deltager i stiftelsen af DKP, Danmarks Kommunistiske Parti. Parallelt med sit politiske arbejde skulle han fra 1921 også passe sit kontorarbejde i sygekassen Fremtiden, hvor han i 1931 avancerede til en stilling som arkivar; en stilling han fastholdt helt til pensionsalderen. I sit lønarbejde skuede han nødvendigvis altid bagud og registrerede fortiden, mens han i sit politiske arbejde i DKP altid skuede fremad, mod det socialistiske lykkeland.

I 1920'erne boede han i Studiestræde 15 i København. Når han åbnede vinduet og skuede ned på gaden, kunne han iagttage kundernes trafik op og ned ad trappen til værtshuset Diamanten, som lå i kælderen. (Siden 1940'erne har kælderen ikke rummet et værtshus men kun skiftende butikker, senest den seneste i en serie tøjbutikker).

Unge Henriksen med den rindvinklede pen forfattede en poetisk beretning om værtshuset, "Polypen i Strædet", som første gang kunne læses i *Arbejderens Jul*, 1926. Senere trykt i hans digt- og samsamling *Røde Rids* fra 1933. Og her kan den læses igen:

Der ligger et Stræde et Steds i vor By
med Butiker og smaa Caféer,
med Lagre, der tømmes og fyldes paany
- hvor man intet mærkeligt sér,
for den, der ikke i Strædet har Bo,
er det ens i de skiftende Aar -
han sér kum den stadigt krydsende Strøm,
der hastende gennem det gaar.

Midt i det Stræde, et Steds i vor By,
dér ligger et Bedested -
for alle tørstige Sjæle et Ly
fra Morgen til Sol gaar ned.
»Diamanten« paa Kælderøren der staar,
skønt Lokalet er grumset og sort;
men klar er den skummende Drik, Du faar -
her jager Du Sorgerne bort.

Bag Disken staar Hansen i bred Majestæt
og byder saa gæstfrit ind:
Her faar Du Kaffe og Øl og Mad
- og en Dram, er Du trist i Sind.
En enkelt Bajer - det kan Du vel faa,
men hellere to eller fler',
Og Hansen selv drikker gerne med -
saa køber Du nok lidt mer'.

Fra Vester-, Nørre- og Østerbro
de kommer til Hansens Café;
de kender i Strædet den skjulte Juvél,
vi andre ikke kan sé.
Hos Hansen de finder sig godt tilpas:
»To Tuborg, Martin, ja vel.«

Hvordan han skal ta's - jo, det kender Hansen
og skænker til ham - og sig selv.

Til Frokost de kommer med medbragt Mad
og faar sig en Øl og en Dram.
Naar Piberne fløjter og Dagen er endt,
gaar Vejen atter til ham.
Og Hansen er dog af den pæne Slags:
Klokken 7 lukkes Døren i -
men næste Morgen de napper en Bitter,
hvis Vejen falder forbi.

De er den trofaste, faste Flok,
som gæster Hansens Café.
Af Dagens Løn faar han altid nok
til at sikre Gesjæftens Sukces.
For Hansen er flink, jovial og rar
og saa trivelig, rund og glad -
ja, fyldig, at han og den Bankbog, han har,
kan følges i Fyldighed ad.

Ja - her gaar Livet sin vante Gang
fra tidlig Morgen til Kvæld -
men Fredag og Lørdag han lukker først Døren,
naar Aftenen ganger paa Hæld -
for da faar hans trofaste Stamgæster Løn,
da gi'r de sig Hansen i Vold
og gaar ikke, før de bli'r læmpet ud
af Betjenten lidt over tolv.

I denne afdæmpede tekst er A.D.s spyd(igheder) rettet mod værtshusholder Hansen (hvis virkelige navn vist var

Jørgensen); ikke mod alkoholen, som blot er Hansens mid-
del til at udnytte arbejderne med. Deres svaghed er hans
styrke. Men i andre digte af den kampskrigeriske type, som
han var bedre skikket til at skrive, giver han udtryk for en
voldsom vrede mod den farlige væske.

Det var ingen hemmelighed i hans nære og fjernere om-
gangskreds at han var "Afholdsmænd og Forbudsvæn". I en
meget kort (jeg nægter at skrive megakort) selvbiografi han
inkluderede i en artikel i 1930, skrev han: "Min Far var
Smed, min Mor var Syerske, de blev skilte (Alkohol)." Det
peger på at hans afsky har et personligt udspring. Men vre-
den bliver også vredet til et våben i klassekampen.

Et af hans første trykte digte er "Afholds-Internationale"
fra 1916. Den kan afsynges på en kendt melodi:

Op, Folkeslag i alle Lande,
til Kamp imod Kong Alkohol!
Lad nu Raabet runge over Vande:
"Vi vil styrte hans Trones Stol!"
Fra de tusind' Fattighjem de kommer -
der, hvor Nød kun og Armod bo'r;
de længes frem mod Lys og Sommer -
mod en for Rusdrik frigjort Jord!
Afholdssagen vil tale
vidt om Folkelykkens Vaar;
vor Internationale
imod lyse Tider gaar!

Kong Alkohol ind til sig drager
hver rig og fattig, gammel - ung;
han al deres Kraft og Livsmod tager -
sløver Hjernen, gør træt og tung.
Skal vi længer' disse Drikke brygge,
som har ranet vor Arnes Fred?
Nej - vil vi skabe Folkelykke,
da slaar vi Drikkevældet ned!
Afholdssagen vil tale ...

Vi Broderbaand om Jorden slynger
paa Sejrens store, stolte Dag,
og naar Alkoholens Baand ej tynger -
da har vi vundet vor Afholdssag!
Naar den sidste Rest af Fortids Mørke
er besejret af Lysets Hær -
da vil det Socialismen styrke
og bringe os mod Gryet nær!
Afholdssagen vil tale ...

Saa styr da frem mod Maalet, unge -
i Fronten af vor Verdenshær!
Lad nu Luren gjalde, Raabet runge -
Mænd og Kvinder fra fjævn og nær
rejser sig til Kamp af Tidens Dvale:
"Landet frigjort for Alkohol!" -
Vor Afholds-Internationale
skal rense ud fra Pol til Pol!
Afholdssagen vil tale ...

Fjenden er ikke den lille kromand Hansen, men den store
Kong Alkohol. Udtrykket er den danske titel på Jack
Londons selvbiografiske bog *John Barleycorn*. A.D. ud-

nævnte bogen til det mest glimrende agitationsskrift for Af-
holdssagen, han kendte. Afholdsbevægelsens argumenter var
at "Afhold fører til Orden og Velstand; Drik til Fattigdom og
Elendighed." Og spørgsmålet om alkoholforbud debatterede
ivrigt i socialistiske kredse. Skulle et forbud være et red-
skab i klassekampen? Meningerne var delte i Danmark, og
man kom aldrig tæt på en beslutning. Men i Island, Norge og
Finland og blev spiritusforbuddet indført i 1915, -16 og -19.
Og USA indførte sit berygtede forbud i januar 1920.

I en artikel i Socialistisk Ungdomsforbunds ugeavis *Frem-
lad* fra 1919 om "Forbud eller 'personlig Frihed'?" beto-
nede A.D. Henriksen sagens betydning for arbejderklassen:

"En ædruelig og afholdende Arbejderklasse er i Stand til
at yde en langt større Indsats i Klassekampen end en Arbej-
derklasse, der lægger sin Ugeløn - eller en god Del af den - i
Værtshusholderens Pengekasse og derved ødelægger de
enkelte Individets fysiske Kraft i større eller mindre Grad og
svækker Evnen til at opretholde det fattige Hjem og den
Slægt, der skal vokse op under disse Forhold - den, der
netop skulde betyde Foryngelsen og Fornyelsen af Arbejder-
klassen.

Bolshevikerne i Rusland har da ogsaa haft Øjet aabent
for Spørgsmaalets Betydning netop for Arbejderne. En af
deres første Foranstaltninger efter at være kommet til Mag-
ten var netop Indførelse af Forbud. Hvorledes tror man
ellers, at Ruslands røde Hær kunde have udrettet sine beun-
dringsværdige Præstationer, der er uden Sidestykke i Histo-
rien. Tror man, at den russiske Proletar med fri Adgang til
Vodka (den russiske Brændevin) vilde have kunnet holde
Stand mod den Verdensfront af Fjender, der staar samlet
mod Rusland?"

De Folk, der oftest udtaler deres Sympati for Ædruelig-
hedsspørgsmaalet, er som Regel de sidste, der rækker
Haand til en virkelig og effektiv Løsning. Og den eneste
virkelige Løsning er efter min Mening *Forbud* mod Tilvirk-
ning, Salg og Udskænkning af spirituøse Drikke. Denne
Anskuelse deles ogsaa af det store overvældende Flertal af
danske Afholdsmænd."

Pudsigt at høre om ædruelighed i Rusland. Var deres
folkesjæl anderledes dengang? Faktisk havde de alkohol-
forbud i 1914-25, så det var altså indført inden revolutionen.

I julehæftet *Nordens Jul*, 1919, udgivet af Nordens Bro-
derskab (Nordiske Afholdsfolks Korrespondanceforbund),
skrev A.D. endnu en modstandssang, "Tre Magter":

Tre mægtige mørke Magter
regerer den ganske Jord -
og hvor de har Fodfæste vundet
de sætter de dybeste Spor.
Der knuses al Lykke i Lande,
og Rigdommen griner ondt -
Med Trællemærke paa Pande
gaar Folket til Dagens Dont.

Størst af de mægtige Magter
er Herskeren KAPITAL;
de andre er blot hans Slaver
og bærer Titlen Vasal.
Med blodige Titler forlenet

de lystre Herskerens Bud,
og hvor de virker forenet,
gaar Livsglædens Flamme ud.

De tvende staa Vagt om den store
- Kong ALKOHOL og Kong KRIG -
og Vejen, ad hvilken de vandrer,
er dækket af plyndrede Lig.
Og Punktum er Sulden og Nøden,
hvor Alkohol mærker sin mand -
og Ungdommen drives i Døden,
hvor Krigen har antændt sin Brand.

Saa knus da hans Forbundsfæller,
der hjalp ham i Tiden, der gik -
ja, slaa dem til lutter Atomer,
forbyd den forbandede Drik!
Først da vakler Herskerens Trone,
Kong MAMMONS blodige Magt;
vil Fortidens Synder vi sone,
maa Folkenes Ungdom staa Vagt!

Det er en voldsom vrede der lyser ud af denne billedrige agitatoriske tekst, hvor spiritussen fremstilles som en fjende af menneskeheden på linje med krig og kapitalisme. Og digteren er altså manden som stiftede Sherlock Holmes Klubben, hvor de conaniske skåler og mindre rituelt organiseret indtagelse af alkohol i moderate mængder ikke er ualmindeligt. Men på et uvist tidspunkt må alvorsmanden have slækket på modstanden. Måske samtidigt med sit frafald fra kommunismen og den stridbare klassekamp, i så fald formentlig engang i 1930'erne.

Der er ikke længere nogen medlemmer som kan fortælle hvornår klubstifteren sluttede fred med alkoholen, men en status kan ses på et foto fra et møde i Klubbens første tid, der viser Verner Seemann, A.D. Henriksen og amerikaneren Bill Rabe, "som kom kørende i Bil i Taage direkte fra Tropperne i Tyskland med en Flaske VAT 69 paa et Tidspunkt, da skotsk Whisky var svær at opdrive her, hvorfor han omgaaende blev gjort til Æresmedlem" (Henry Lauritzen: *Sherlock Holmes Klubben 1950-1975*, s. 10). (Billedet er taget af klubfotografen Gunnar Berndorf).

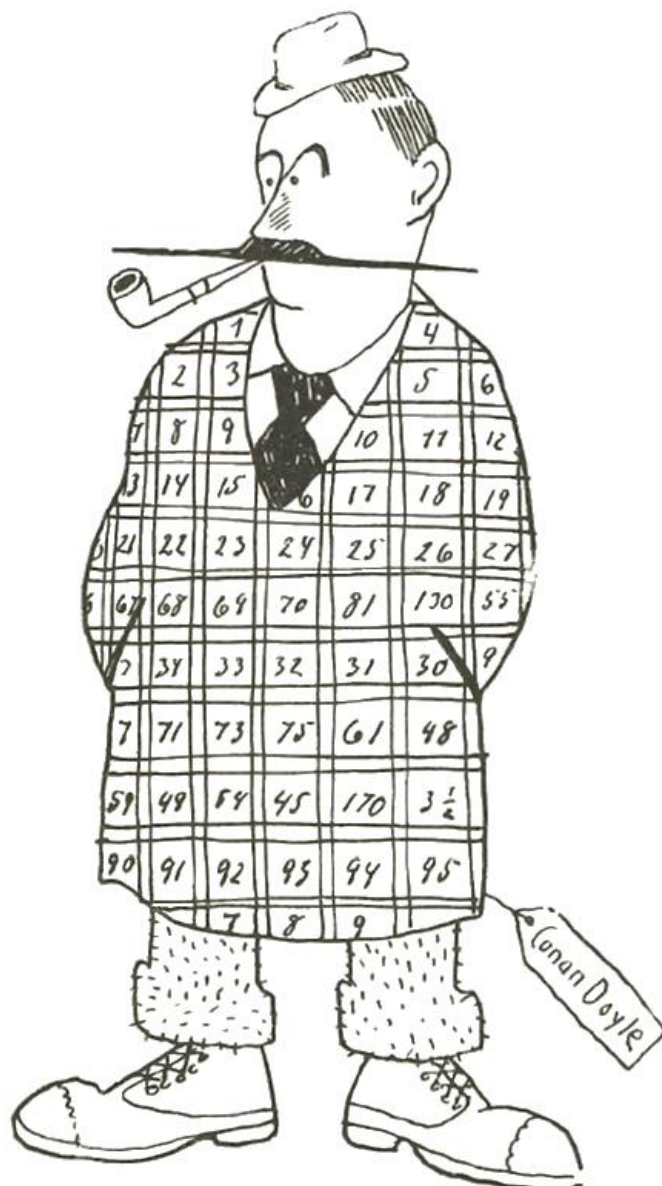
Hvad er det dog man kanse på bordet foran A.D. Henriksen? Det er da vist et glas fyldt fra en øllflaske med guld om halsen! Stærke sager! Med Storm P. kunne man fristes til at udbryde: "Højt Skum!"

Storm P. og de syrede tal

"Men jeg rejste til Genfersøen på Rekreation. Der traf jeg Conan Doyle - men om ham en anden gang."

Sådan afslutter Storm P. i 1920 fortællingen om, dengang han tabte bukserne på Casinos scene. Han havde en birolle i *Ridderen fra Randers Bro*. Historien kunne læses i det kortlivede satiriske magasin *Exlex*, nr.

13. Foruden en fremstilling af sin sceniske gestalt illustrerede Storm selv med en tegning af omtalte Conan Doyle. Palle Schantz Lauridsen, som har opsporet den sjældent sete tegning, udlover et eksemplar af sit værk *Storm og Sherlock* til den, der kan finde ud af, om der er et system i tallene på Conan Doyles frakke. Og hvilket system? Svarfrist 1. september 2021 til redaktøren: redaktion@sherlockholmesklubben.dk.

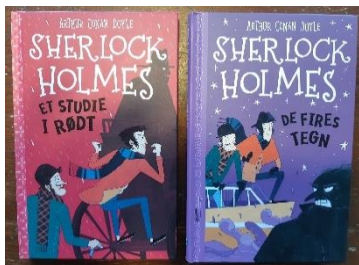
Skov Lambek higer og søger

AFMSL

For en gangs skyld er der for tiden op til flere interessante og anbefalelsesværdige sherlockianske udgivelser på bogfronten: Bøger af anerkendte forfattere på etablerede forlag, som kritiske bogsamlere ikke ønsker at snyde sig selv for i deres sherlockianske biblioteker. Og bøger, der endog let kan erhverves i hjemlige, fysiske boghandlere – medmindre man ikke ønsker at snyde flere egocentrerede multimilliardærer for flere ynkelige potensforlængerraketture!

Med den salve nu vel ude af vagten iler vi med at begynde – i den lettere ende.

I gamle dage blev *Baskervilles hund* og resten af Conanen anset for de bedste og uhyggeligste krimier og detektivfortællinger i hele verden; i dag udgives de som børnebøger! Og således har vi – eller vores børn – eller deres børn! – nu fået en ny serie med de første to bind af **Arthur Conan Doyle: *Et studie i rødt* og *De fires tegn*, Gads børnebøger, 2021.** Disse udgaver læner sig

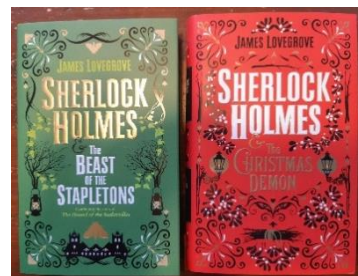
dog tæt op ad de originale og indeholder faktabokse, der forklarer ord, som børn måske ikke kender. Bøgerne er oversat af Trine Bech og flot illustreret i moderne stil af Arianna Bellucci: en fin måde at præsentere en ny generation for de spændende, tidløse klassikere fra Victoriatidens England. Flere bind er planlagt. Lix 27,8 – ml=11,4 – lo=16,2

Samme forlag har i en anden serie, **Gads lette klassikere**, også genudgivet *Baskervilles hund*, 2021, hvis ikke helt uindviklede udgivelseshistorie fornemt forklares af Svend Ranild på den sommerpicnic, som Copenhagen Speckled Gang afholdt tidligere. Desværre indeholder bogen ingen illustrationer – heller ikke i Alex Sechers ikoniske streg, der ledsagede den oprindelige og her bearbejdede oversættelse af Else Schiøler (ikke at forveksle med B.B. Møller!) fra 1962. Lix: 12,4 – ml=12,4 – lo=24,9

Til de lidt ældre sherlockianere anbefales denne velkrevne pastiche med et lidt højere Lixal: **James Lovegrove: *The Beast of the Stapletons*, Titan Books, 2020.** Flere år efter afslutningen af sagen om Baskervilles hund kommer først en ny spændende affære med et nyt gigantisk monster, der spreder død og uhygge på Dartmoor – som dernæst afsluttes med en selvstændig og yderst atmosfærisk opfølging i Costa Ricas jungle. (Der er heldigvis også et par gigantiske uhyrer med dér!) Til de allerede kendte karakterer

kommer flere nye; og selvom der er de forventelige par symbolske nikk til dem, der i dag går op i politisk korrekt identitetspolitik, er disse få og passer trods alt godt ind i narrativen og dens overbevisende conaniske stil. Normalt skriver denne engelske 'New York Times Best-seller' forfatter bøger i horrorgenren (bl.a. *The Cthulhu Casebooks* baseret på Lovecrafts univers), og her følger han i sagens natur den tradition med overnaturlige elementer! Men vil han også følge Holmes' aksiom med "No ghosts need apply" ...?

Året før udgav forfatteren *The Christmas Demon* – lige så god, gysende og velkrevet som den anden: Efter Dickens har englænderne en ting med julen på en anden og mere sinister måde end os oplasket med Peter og Pastor Blicher. Men det er svært her at yde denne bogs gys med den skræk-indjagende og fornuftsforvrængende dæmon *Black Thurrick* retfærdighed – så bare læs den! Læs den, inden den tredje udkommer til efteråret.

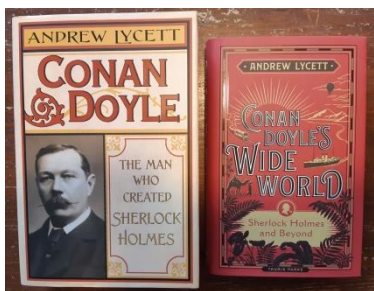
Læsere af forrige nummer af bladet vil begge kunne erindre sig omtalen af et amerikansk medlem af BSI, der nu har fire fine Sherlock Holmes-pasticher på cv-samvittigheden. (Ellers se side 3 i forrige nummer.) Disse er velkomponerede i høj grad i Doyles egen gamle stil – men alligevel er det Cumberbatch & Freemans moderne parløb, man ser for sit indre blik, når man læser: ikke nogen ringe bedrift! Dette seneste bind af **Bonnie MacBird: *The Three Locks*, Collins Crime Club, 2021,** fungerer fornemt som en optakt eller forhistorie til universet med en række enkeltstående og løst sammenhængende historier, der til sidst får en større og samlet betydning; og husk på de tre forskellige betydninger af det engelske ord "lock": lås, lok og sluse.

Der er endvidere en oplysende hjemmeside med illustrationer og (hvis nogen skulle gå op i den slags) noter på: <https://macbird.com/the-three-locks/notes/>

I forlængelse af omtalen i forrige nummer af bladet (se forrige nummer af bladet) kan det hermed yderligere omtales, at den nye fagbog af **Andrew Lycett: *Conan Doyle's Wide World*, Tauris Parke, 2020,** besvarer mange spørgsmål om Conan Doyles travle rejselev rundt om til Imperiets

fjerne forposter; men den er betydeligt mindre fyldestgørende end sin forgænger, den ellers så distingverede biografi om sir Arthur. F.eks. svarer den overhovedet ikke på, hvorvidt Conan Doyle besværede sig med at gå i land i Grønland, da han lige kom forbi på *The Hope*. Skændsel!

Sikken morsom titel med **Erik Drewsen: Lærebog for Skedepassere, G.E.C. Gads forlag 1968!** Den så jo grangiveligt ud som en skæv, humoristisk udgivelse i stil med, hvad en Storm P eller en Henry L, eller endog en Jesper Klein, kunne have fundet på af slige finurligheder. Derfor ilede

Deres anmelder sporenstregts på biblioteket og hjemlånte den omtalte, barokke titel; og jo, minsandten om den ikke var god nok! Det var nemlig en lærebog. For kedepassere. Skrevet af Erik Drewsen. Men

åbenbart ikke Drewsen, Dirigent i Sherlock Holmes Klubben. Men Drewsen, Dampkedelinspektør i København: "Denne lærebog, der er bestemt til at benyttes ved forberedelsen til den i loven om tilsyn med dampkedler på landjorden påbudte kedelprøve, udsendes herved i 3. udgave."

Nogle gange er en trichinopoly blot en trichinopoly, Watson!

Andre forfattere har også skrevet bøger, der længe har åbenlevet en usynlig tilværelse: Godt nok handler **Claus Lund Rosenkilde: Den usynlige bog, Palatium, 2017**, ikke direkte om Holmes, men er et velturneret, opdateret bidrag til puslespilskrimien kendt fra The Golden Age med dens *whodunnit*-tradition, der overholder Ronald Knox' 10 bud: Bach-entusiast, alenefar og manuskriptvaluar Saxo Haussmann (bemærk initialerne!) er hovedarkitekten bag Det Kongelige Biblioteks udstilling *Den usynlige bog*. Udover en ganske særlig bog rummer udstillingen nogle af verdens mest sjældne bøger om magi og dæmoner, og da den skal vises under hvælvingerne i den gamle del af Biblio-

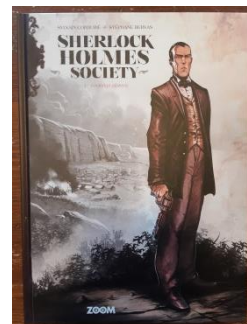

teket, deltager 13 personer i, hvad der skal være en helt særlig festaften. Men en enorm orkan lægger København uden strøm, og med ét er SH og gæsterne uhjælpeligt fanget i den stort set mørklagte kælder fra 1600-tallet. Og situationen bliver ikke mindre uholdbar, da én af deltagerne pludse-

lig findes død. Selvsagt må SH opklare sagen, før endnu et mord finder sted!

Der er endvidere et bind nr. 2: *Guds øje*, samt en oplysende hjemmeside med illustrationer og (heldigvis) ingen noter på: <https://www.sagsarkivet.com/bio>

Endnu en fransk tegneserie på dansk om Mesteren – men denne gang en mere traditionel en af slagsen, men endnu mere relevant for læsere af dette blad, idet den relaterer til et Sherlock Holmes-societet: *Sherlock Holmes Society 1: Keelodge-affæren, Zoom, 2021* skrevet & tegnet af **Sylvain Cordurié & Stéphane Bervas** (og oversat af Michael Gabelgaard Nielsen). Holmes og Watson bliver kontaktet af Mycroft, der beder om hjælp: Hvordan kan en hel landsby i Irland blive ramt af en mystisk sygdom? Er der onde kræfter på spil? Hvorfor er det lige franskmændene, der er så gode til tegneserier? Find spørgsmålene her. Find svarene i det næste bind ud af to! Det tegner godt.

I anledning af den nye fortræffelige sæson af streamingserien på Netflix – en af tjenestens mindre uheldige opdateringer af ældre krimiuniverser – har et engelsk forlag genudgivet et udvalg af de gamle franske fortællinger om den gode gentlemantv af **Maurice Leblanc: Arsène Lupin, Orion, 2021** – inkl. den kendte og mest relevante historie med Herlock Sholmès, der kommer for sent (og som desværre også arriverede *trop tard* i tv-serien, hvor han kun omtales i en forbifartsbog). Læs *Lupin* – eller endnu bedre: Se **LUPIN!**

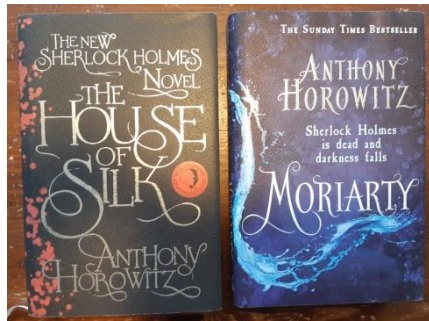
Når vi nu er ved klassikerne, kan vi anbefale **Nicholas Meyer: The Adventure of the Peculiar Protocols, Minotaur Books, 2019**: den fjerde, fantastiske og seneste pastiche fra den amerikanske forfatter, for hvem det egenhændigt lykkedes at genoplive en i 1974 skrantende Holmes i verdensberømt, conanisk anerkendt pasticheform med *The Seven-Per-Cent Solution!* En femte bog skal udkomme til efteråret: *The Return of the Pharaoh, Minotaur Books 2021*. Så glæd jer!

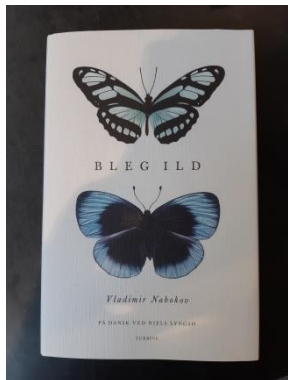
Sidste nyt er, at det svenske streaming- og forlagsselskab Storytel, der også står bag Mofibo og forlaget People's i Danmark, nu har underskrevet en licensaftale med *The Conan Doyle Estate* om udvikling af indtil videre tre nye Sherlock Holmes-historier planlagt til lydbogsmarkedet til

foråret 2022! I spidsen for forfatterholdet står Storytels executive producer, danske **Søren Vestergaard**, sammen med **Anthony Horowitz**, den engelske krimiforfatter kendt for de sublimt gode pasticher *The House of Silk*, *Moriarty* og *Sherlock Holmes and the Mystery of the Seven Killer Christmas Cards*. Det lyder lovende.

Til kompletisten bringer vi en dybtfølt undskyldning og præsenterer endelig den danske oversættelse (mesterligt af Niels Lyngsø!) af **Vladimir Nabokov: Bleg ild, Turbine, 2021**: en suveræn leg med stemmer og genrer; en smuk fortælling, sprænglitterær, mørk og sørgelig og varm og morsom på samme tid; et mesterværk, simpelthen. Som forlaget skriver. Og så hører vi ovenikøbet om Mesteren (med mulige allusioner til *Abbey Grange* og *Prioratskolen*?):

”en prik, en baglæns pil, og en gang til: prik, baglæns pil ... Fasanfødder på spil! En sublimeret rype med halsring, der fandt sit Kina lige her omkring – som Sherlock Holmes, der vendte sine sko, så sporene gik baglæns begge to!”

Efter ”The game’s afoot” er ”Elementary, my dear Watson” nok det kendteste Holmes-citat, som vi alle godt ved, om han sagde eller ej. Og i Den klassiske musikquiz på DR2 d. 7. marts kl. 21.34 fik vi endnu et eksempel på denne conaniske uskik, da en af quizdeltagerne og værten kommenterede, om Franz Berwalds strygekvartet nr. 2 nu kom efter nr. 1: **Frederik Cilius**: ”Det er jo elementært, min kære Watson!” **Phillip Faber**: ”Poirot kunne ikke have gjort det bedre.”

”I hear of Sherlock everywhere ... and of Hercule” 🐾

*Sherlock Holmes: En høgenæset, ranglet, ret tiltalende privatdetektiv, hovedperson i en række forskellige fortællinger af Conan Doyle. Jeg er for indeværende ikke i stand til at få rede på, hvilken af disse der hentydes til her, men har en mistanke om, at vores digter ganske enkelt selv har fundet på Sagen om de baglæns fodspor.”

† Den foregående fodnote er her ganske uskyldig – endog decideret undskyldelig: den optræder nemlig i Nabokovs egen tekst!

Sherlockiansk picnic

Af Mia Stampe Lagergaard

Det er svært at tage vejret i ed, når en udflugt planlægges. Og selvfølgelig, efter evigheder uden en dråbe regn, så lurede et mindre skybrud søndag den 20. juni, lige præcis på det tidspunkt da The Copenhagen Speckled Gang havde pakket picnicurven.

Men det skulle nu ikke slå selskabet ud. Arrangøren havde klogelig udvalgt den lille kinesiske pavillon i Søndermarken på Frederiksberg til mødested – her var overdækning og ly for de byger, der måtte komme. Så her blev dækket op med dug og porcelæn, alt imens deltagerne indfandt sig. I starten måtte vi dele den lille pavillon med en håndfuld andre besøgende i haven, men de fortrak efter kort tid.

MUMS!

Og medlemmerne bidrog med musik og lækkerier, der ikke stod tilbage for den bedste britiske afternoon tea: fingernemme sandwiches, ostestænger efter gammel opskrift, charcuteri, jordbærtærter, de sprødeste scones med lemon curd og en genial nytænkning – mascarpone som alternativ til clotted cream. Dertil rosenlemonade, gingerbeer, te og kaffe. Nej, der manglede ikke noget!

Med udsigt over Søndermarkens bakkede landskab og det skiftende vejrlig gik snakken lystigt. Undervejs diverterede Svend Ranild med en personlig anmeldelse af et par nye børneudgaver af *Et studie i Rødt* og *De Fires Tegn* [Gads Børnebøger, 2021, oversat af Trine Bech (red.)]

Efter et par tordenskrald stilnede regnen af – og da selskabet brød op lidt over 5 o'clock, var paraply og regntøj overflødigt.

Deltagerne var Michael Skov Lambek, Lise Lotte Frederiksen, Svend Ranild, Søren Kretzschmer, May Christiansen, Palle Schantz Lauridsen, Rie og Claus Lund Rosenkilde samt Mia Stampe Lagergaard. (Fotos: Claus L.R.) 🐾

Sherlockiana udkommer 3 gange om året
 Redaktør: Bladsmøleren Svend Ranild
 redaktion@sherlockholmesklubben.dk
 Grundlagt i 1956 af A. D. Henriksen
 ISSN 0902-0330 / Sat med Baskerville

En københavnsk mærkeseddel og alle de andre

Af Svend Ranild

Engang var jeg Chikai. Det var dengang jeg var ulveunge. Flokken holdt møder i krypten under kirken, og en af mine ulvekammerater var præstens søn. Når det var ulvetid, lød alle vi ulveunger navne hentet fra ulveungebibelen, *Junglebogen*, Rudyard Kiplings samling af fortællinger fra (mestendels) det indiske junglemiljø med alle dets talende og navnebærende dyr. Det var fem år før *The Jungle Book* (fra 1894) blev elskeligt disneyficeret (i 1966).

Ulvelokkens voksne ledere havde også navne fra Kiplings bog, lånt fra de vigtigste dyr, Akela, Bagheera og Baloo. Vi småulve fik tildelt de navne som blev tilovers. En af mine kammerater fik den tvivlsomme ære at blive opkaldt efter Shere Khan, historierne grumme tigerskurk, junglens Moriarty – eller måske snarere Moran, der jo havde et nært forhold til tigre (Holmes: "I believe I am correct, Colonel, in saying that your bag of tigers still remains unrivalled?").

Selv var jeg som sagt Chikai, "den lille springende rotte", som kun optræder i tre sætninger, og det i den ukendte junglebog, Kiplings *The Second Jungle Book* fra 1895. Det bedre kendte navn Mowgli blev givet til præstens søn. Han er i dag domprovst.

Ulvebevægelsen er en verdensomspændende klub som det ikke er vanskeligt at blive medlem af. Kort efter at min kortvarige ulve- og senere spejderkarriere endte, opdagede jeg som 14-årig eksistensen af en anden klub af samme verdensdækkende omfang, men med et eksklusivt lille medlemstal: *The Baker Street Irregulars*. Den er ulige vanskeligere at komme ind i. Man kan ikke ansøge om medlemskab. Man kan blive optaget hvis man bliver opdaget af den fjerne og suveræne ledelse, vejret på afstand og fundet tungtvejende nok. Det har vist også været en forudsætning at man deltog som inviteret gæst i et BSI-årsmøde i det vinterramte New York og dér blev overrasket ved uvarslet at blive udråbt som nyt medlem og klaphyllet af de andre gæster.

Derfor blev jeg mere end glad forbavset da jeg sent om aftenen den 8. januar i år overværede årets årsmøde på et Atlanterhavs afstand gennem det coronapopulære medium Zoom og hen imod slutningen så og hørte BSI-bossen Michael Kean udtale: "There have been five Danish Sherlockians invested in the Baker Street Irregulars, beginning with A.D. Henriksen back in 1959. This evening we will add another. [...] So congratulations to Svend Ranild, who receives the titular investiture of A 'Copenhagen' Label." Hurra og jubii råbte jeg chokeret og tavst til mig selv (jeg var alene hjemme) og jubelskålede med mig selv i det spejl jeg har liggende parat til den slags sjældne lejligheder.

Da jeg havde sundet mig, huskede jeg på hvem mine fem forgængere var: A.D. Henriksen, Henry Lauritzen, Bjarne Nielsen, Mia Stampe Lagergaard og Jens Byskov Jensen.

Når man bliver medlem af The Baker Street Irregulars, tildeles man en "investitur", et klubnavn, som med kun tre undtagelser i alle årene har været navne eller andre udtryk hentet i *Conanen* og består af fra ét til otte ord (det hidtil længste er "The Politician, the Lighthouse, and the Trained Cormorant", som optræder i *Veil*). Ganske ligesom ulveunger får klubnavne der hentes i *Junglebogen*.

Denne tradition har fulgt BSI siden stiftelsen. Ved mødet i 1944 lagdes grunden, da de 14 deltagere blev selskabets første medlemmer. De fik alle en investitur som var titlen på en af Conanens 60 tekster. En nærliggende ide, som dog ikke var holdbar i længden. Thi BSI voksede. Indtil i dag har det eksklusive selskab haft 711 medlemmer verden over, hvoraf ca. 400 nu er rejst over Reichenbach.

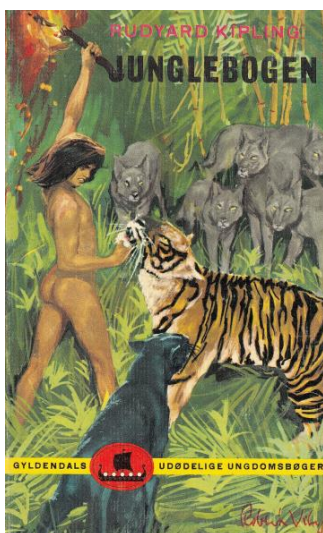
Ved de tre næste årsmøder blev i alt 24 nye medlemmer optaget, så navneskikken var stadig uproblematisk. Men nu var der kun 22 pladser tilbage før loftet ville blive ramt (eller loftet ville ramme – husk Victor Hatherleys oplevelse). Det blev snart nødvendigt at opfinde investiturer som var citater. Efter årsmødet i 1953 var der i alt blevet optaget 69 medlemmer hvoraf 7 nu var døde, og deres investiturer var blevet genbrugt; tre medlemmer havde fået investiturer af den nye type: "Wilson, the Notorious Canary Trainer" (nævnes i *Blac*), "The Colossal Schemes of Baron Maupertuis" (*Reig*) og "The Darlington Substitution Scandal" (*Scan*).

Ved møderne i 1954 og -55 blev 20 medlemmer optaget. De fik alle den nye type investiturer. Og med én markant undtagelse (mere om den senere) har det været sådan at den årlige liste over nyoptagne medlemmer kun indeholdt den slags investiturer, iblandet enkelte af den originale type hvis ejermanen var rejst over Reichenbach og investituren igen var blevet ledigt.

En påfaldende detalje ved uddelingerne i 1954 og -55 er at der her kun kom investiturer af den nye type i spil, selv om der stadig var én af de oprindelige 60 muligheder som ikke var blevet brugt: "Black Peter". Da jeg opdagede dette ved min granskning af tildelingerne i alle årene, tænkte jeg at denne mulige investitur måske ikke blot var blevet glemt, druknet i uopmærksom optælling, men med vilje var blevet holdt tilbage, afventende at en ung mand skulle blive moden nok til at kunne tildeles netop denne investitur. Den er nemlig den eneste af den oprindelige type som synes skræddersyet til sin modtager.

Der er tre af de 60 investiturer af den oprindelige type som kun er tildelt én gang: "The Red-Headed League" (af ærbødighed over for Julian Wolff, præsident for BSI 1960-86), "The Creeping Man" (tildelt Robert G. Harris i 1952 og af uransagelige grunde ikke anvendt igen siden han drog over Reichenbach i 1997) og – ja, "Black Peter".

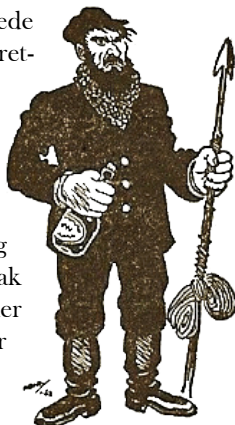
Helt så enkelt er det dog ikke. I 1952 blev Morris Rosenblum, high school-lærer i latin og græsk, den første Sorte Peter, men som et nik til hans profession blev han "Petri Atri", en raffineret måde at sige "Petrus Niger" på ("Sorte

Peter” på pøbellatin). Rosenblum plagede om i stedet at blive ”The Greek Interpreter”. Det blev han så.

Og investituren ”Black Peter” var ledig og blev tildelt den unge Peter Blau i 1959. Sikke et smukt farverigt tilfælde at en blå Peter kunne blive til en sort Peter! (Det havde også betydning at han havde gjort tjeneste i marinen, drak rom og havde et stort flot skæg, hævder han). Blau er det BSI-medlem som har holdt fast i sin investitur i suverænt længst tid. I 1962 tegnede Henry Lauritzen det skønne portræt af Peter Carey som har prydet Klubbens æresmedlems visitkort lige siden.

Det har været ulige lettere at skræddersy den alternative type af investiturer så de passede til de investerede personer. Men uden nærmere kendskab til disse er det så godt som umuligt at forstå forbindelsen mellem person og investitur i langt de fleste tilfælde. Jeg har umiddelbart kun kunnet knytte ca. 60 logiske forbindelser.

En indlysende løsning er at knytte medlemmets navn til et udtryk eller en person i Conanen. Jeg har bemærket en snes eksempler, nogle mere opfindsomme end andre. F.eks. Harrison Hunt (”The Something Hunt” - *Houn*); Henry W. Boote (”Meyers, Toronto” - *Houn* - den er subtil); Randall Stock (”South African Securities” - *Danc*); Susan Z. Diamond (”The Great Mogul” - *Sign*); Christopher Music (”Wagner Night at Covent Garden” - *RedC*); Robert G. Parker & Bruce R. Parker (”A Garrotter by Trade” - *Empt*).

Medlemmets nationalitet er også blevet brugt hvis den ikke var engelsk eller amerikansk, f.eks. disse: Cornelis Helling (”The Reigning Family of Holland” - *Scan*); Karl Krejci-Graf (”Baron Gruner, the Austrian” - *Illu*); Jean-Pierre Cagnat (”The Bank of France” - *RedH*).

I Japan er der en overraskende stor interesse for Sherlock Holmes. En af verdens fem statuer af Holmes står i byen Karuizawa på øen Honshu. Syv japanere er blevet optaget i The Baker Street Irregulars, og de har alle fået investiturer som refererer til deres nationalitet: ”Baritsu” (*Empt* - givet to gange), ”The Japanese Cabinet” (*Glor*), ”The Japanese Vase” (*3Gar*), ”Japanese Armour” (*Gree*), ”The Shoso-in Near Nara” (*Illu*). Og meget overraskende: ”The Curious Incident of Sherlock Holmes in Japan” - en til lejligheden sammenbragt ordklump hvis første halvdel naturligtvis referer til hunden i *Silv*, mens resten ikke har noget conanisk udspring. Det var den første investitur givet til en japaner (i 1962), så alle de fem indlysende muligheder stod til rådighed, og der var ingen grund til at opfinde denne besynderlighed. Og endnu en besynderlighed angående denne besynderlige japanske investitur: Sidste år blev den givet til en person med det u-japanske navn James R. Webb!

Denne konstruerede investitur er to af de tre undtagelser fra reglen om at investiturer skal findes i Conanens tekster, som indledningsvis nævnt. Den tredje undtagelse er investituren ”The Field Bazaar”, som blev tildelt Douglas Guthrie i 1964. Det er titlen på en lille, charmerende pastiche som Arthur Conan Doyle skrev i 1896.

De mest interessante investiturer er vel dem som afspejler noget personligt ved modtageren. Storsamleren John

Bennett Shaw fik investituren ”The Hans Sloane of My Age” (*3Gar*), og Denny Dobry blev ”A Single Large Airy Sitting-Room” (*Stud*) for at hylde hans imponerende rekonstruktion af Baker Street-lejligheden (læs og se herom i Christian Monggaards artikel i *Sherlockiana* 2020: 2-3).

Skuespilleren Douglas Wilmer (Holmes i BBC’s fine tv-serie fra 1964-65 og i Gene Wilders komedie *Sherlock Holmes’ Smarter Brother* fra 1975) fik en sen hyldelse da han i 2000 blev ”The Lyceum Theatre”.

To forfattere som har skrevet fornemme pasticher, har fået investiturer som er deres egne bogtitler: Bonnie Mac-Bird (”Art in the Blood” - *Gree*) og John Gardner (”Moriarty” - *Fina, Empt, Vall*). Og Nicholas Meyer, som med succesromanen *The Seven-Percent-Solution* fra 1974 og filmatiseringen fra 1976 genoplivede interessen for Holmes for 45 år siden, fik i 2004 investituren ”A Fine Morocco Case” (*Sign*) - den æske som Holmes opbevarede injektionssprøjten i. Ronald B. De Waal gjorde med sine tre mere og mere gigantiske bibliografier livet lettere for Sherlock Holmesforskere, -samlere og -nydere. Han fik i 1969 investituren ”Lomax, the Sub-Librarian” (*Illu*).

To kvinder blev medlemmer af mandeklubben BSI i 1958 og 1982. De blev dog ikke rituelt optaget ved festmiddagen, men henholdsvis ved frokosten forinden og cocktailselskabet bagefter. Det talte ikke rigtig med. Så 1991 var et skelsættende år. Ved dette årsmøde blev kvinder optaget i selskabet under ordentlige formelle former, og det er de blevet hvert år lige siden. En af de seks gennembrudskvinder var Susan Rice, der fik den personligt vinklede investitur ”Beeswing” (*Abbe*) som anerkendelse af sin forskning i biavl i victoriatiden, deriblandt Sherlock Holmes’ indsats (selv om ”beeswing” ikke har noget med bier at gøre).

Og Eve Titus, der skrev børnebøgerne om detektivmuseen Basil of Baker Street, som Disney gjorde til en pragtfuld tegnefilm i 1986, fik i 1993 investituren ”Young Master Rucastle” (*Copp*) - det skrækkeligste barn i Conanen!

Sherlock Holmes Klubbens foreløbig 70 år som aktiv i den sherlockianske del af verden har 11 medlemmer opnået medlemskab af moderselskabet (her ser jeg bort fra Klubbens æresmedlemmer uden for Norden, som ofte har været BSI’er inden de blev bæret med den danske titel).

Kun et af disse medlemmer har fået en af de personlige investiturer: Klubbens nuværende præsident, Mia Stampe Lagergaard, som i 2003 fik investituren ”The Dynamics of an Asteroid” (Moriartys utilnærmeligt matematiske værk, som omtales i *Vall*, investituren overtaget efter matematikeren og fysikeren Banesh Hoffmann, en af Einsteins protegéer, hvis Reichenbachfald havde frigivet den i 1986). Mia fik netop denne investitur fordi hun dengang arbejdede på sit ph.d.-projekt på Danmarks Rumcenter, i dag DTU Space.

Desværre kun Mia. I 1978 fik Ted Bergman den tilfældige og uforståelige investitur ”The Honourable Philip Green” (*Lady*). Han var glad for at blive BSI, men ville hellere have haft en investitur som afspejlede hans virke i bankverdenen. ”Merryweather”, direktøren for the City and Suburban Bank (*RedH*), var f.eks. ubrugt dengang og er det stadig.

Seks medlemmer har fået investiturer af den nationale type: Henry Lauritzen, 1961 (”The Royal Family of Scandinavia” - *Scan*); Nils Nordberg, 1981 (”A Norwegian Named Sigerson” - *Empt*); Åke Runnquist, 1981 (”Jacob Shafter” -

den svenske far til den svenske Ettie i *Vall*, som i manuskriptet oprindeligt begge var tyskere, indtil udbruddet af 1. Verdenskrig gjorde tyskere meget upopulære nogle uger før føljetonudgivelsen af *The Valley of Fear* indledtes); Anders Hammarqvist, 2000 (igen "Jacob Shafter"); Mattias Boström, 2007 ("The Swedish Pathological Society" - *Houn*).

Den sjette er mig selv. Jeg er dansker. Dem er der kun en af i Conanen, i *Twis*: "At the foot of the stairs [Mrs. St. Clair] met this Lascar scoundrel of whom I have spoken, who thrust her back and, aided by a Dane, who acts as assistant there, pushed her out into the street." Denne navnløse dansker vil man nødtigt forbindes med. Men vores hovedstad nævnes to gange, begge gange i *Stud*. Jeg blev forbundet med den interessante-
ste af de to forekomster.

Tre af Klubbens medlemmer har fået investiturer af den oprindelige, eksklusive type, som er titler på historierne, og alle tre er danskere. I 1959 fik A.D. Henriksen investituren "A Case of Identity" som den anden modtager - samme år som Peter Blau blev medlem! Denne investitur har i dag tilhørt fem personer, alle sammen mænd. I 1984 blev Bjarne Nielsen "The Veiled Lodger" som den tredje og foreløbig sidste. Og i 2009 blev Jens Byskov Jensen "The Blanched Soldier" som den anden.

De to sidstnævnte år var usædvanlige hvad angik typen af tildelte investiturer. I 1984 blev der tildelt 14 investiturer, og kun én af dem var af den eksklusive type. Der var gode grunde til at vælge at hæfte den på Bjarne, som allerede dengang havde gjort sig meget synlig i den sherlockianske verden med sine mange udgivelser og øvrige aktiviteter. I 2009 blev der optaget 12 medlemmer. I årene forinden var der blevet akkumuleret et restlager af den eksklusive type, efterladt af medlemmer som var draget over Reichenbach. Og for første gang siden 1953 tildeltes alle de medlemmer som blev optaget det år, en af disse investiturer, for at tømme lageret.

Engang var jeg Chikai, men i dag er jeg "A 'Copenhagen' Label". Hvad er nu det for en etiket? De tre ord stammer fra *A Study in Scarlet*, kap. 6, hvor madame Charpentier forklarer: "Mr. Drebbler has been with us nearly three weeks. He and his secretary, Mr. Stangerson, had been travelling on the Continent. I noticed a 'Copenhagen' label upon each of their trunks, showing that that had been their last stopping place."

Ser man bort fra de tidlige avisføljetoner er *Stud* oversat fire gange på dansk. Hvordan har oversætterne fortolket passagen? Således:

Mette Wigh Tvermoes (2012): "Jeg lagde mærke til, at de begge havde et mærke på deres kufferter, hvor der stod 'København', hvilket viste, at det havde været deres seneste stop."

Verner Seemann (1945): "Jeg konstaterede blandt andet, at Mærkesedlerne paa alle deres Kufferter lød paa 'København'; det var altsaa den sidste By, hvor de havde gjort Op-
hold."

Iver Gudme (1944): "Jeg lagde Mærke til en Seddel med 'København' paa hver af deres Kufferter, som viste, at det havde været deres sidste Opholdssted."

Jeg har citeret oversættelserne i omvendt kronologisk rækkefølge for på en naturlig måde at kunne afslutte med den første og mest interessante, formulereret af den "autori-
serede" Holmes-oversætter Peter Jerndorff-Jessen (1893): "Jeg lagde saaledes Mærke til, at der paa en af deres Kufferter sad en Seddel med Navnet 'København' paa, og paa en anden stod der 'Dresden'."

Dresden?! Kan Jerndorff som autoriseret oversætter have haft adgang til en mere original originaltekst end den som det brede publikum har kunnet læse, en tekst med flere oplysninger end pøbelen har brug for at kende?

Eller er det bare Jerndorffs kreative oversætterevner som har taget magten fra ham og ladet ham placere den ganske usandsynlige destination Dresden (som ligger mindst 300 km fra den nærmeste havneby) på de to flygtninges rejserute ud fra en uforståelig trang til - ja, til hvad?

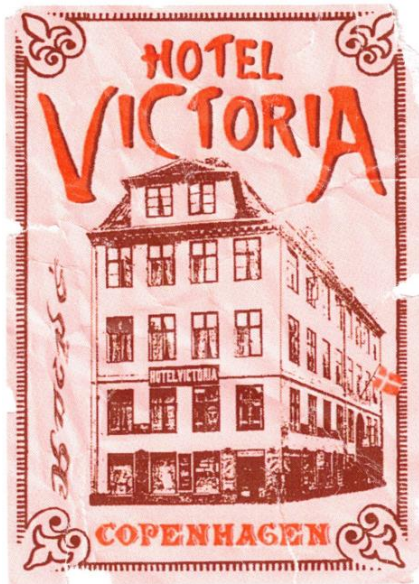
Jerndorff var ikke altid troværdig som oversætter (*traduttore, traditore*). Meget kan forklares ved hans manglende personlige kendskab til engelske lokaliteter og andre detaljer. Han havde aldrig været i landet. Allerede i begyndelsen af *En*

Studie i Rødt demonstrerede han sit talent for at udfylde hullerne i sin viden med sand usandheder.

For eksempel det skældræssende møde med unge Stamford. Originalen: "... I was standing at the Criterion Bar, when someone tapped me on the shoulder, and turning round I recognized young Stamford ... In the exuberance of my joy, I asked him to lunch with me at the Holborn ..." Og den danske løsning: "... [Jeg] stod og kiggede ind ad et Boghandlervindue i Strand, da en forbigaaende bankede mig paa Skulderen, og da jeg vendte mig om, saa jeg, at det var den unge Stamford ... I min overstrømmende Henrykkelse indbød jeg ham til at spise Frokost sammen med mig i min Stamkafé i Holborn ..."

Både *The Criterion* og *The Holborn* var dyre steder at indtage næring og nydelse, og den viden kan vi i dag google os til på et minut. Jerndorff ville have skullet foretage en større biblioteknisk granskningsindsats for at få den samme viden, så det er forståeligt at han valgte at improvisere. De fleste læsere ville alligevel ikke vide bedre. Men hvorfor et boghandlervindue? Og hvorfor *Dresden*??

For tre årtier siden spurgte jeg Bjarne Nielsen, som jo var indlemmet i BSI som "The Veiled Lodger", om han dermed var forpligtet til særligt at forske i netop denne fortælling. Det var han ikke, sagde han. Selv har jeg i lang tid forsket i hjørner og kroge af *A Study in Scarlet*, så det er en nærliggende tanke at tilføje en smule forskning i "A 'Copenhagen' Label". Og Dresden.

* Som Claus Lund Rosenkilde fejrede på side 6 i sidste nummer.
† Disse to udslag af Jerndorff-Jessens opfindsomhed peger dr. Palle Schantz Lauridsen på i sin afhandling *Sherlock Holmes findes ikke* (2020), s. 208f.

The Fezail Bulletin

Engang var jeg Chikai, men hvis mine gener havde gjort mig lidt højere, kunne jeg måske være blevet Rikki-Tikki-Tavi og dermed dobbelt så stor som "den lille springende rotte." Og meget mere end dobbelt så kendt. Rikki spiller hovedrollen i en af *Junglebogens* mest populære historier: Det modige desmerdyr beskytter sin menneskefamilie - far, mor og søn - mod det dødsensfarlige klapperslangepar Nag og Nagaina og vinder den endelige sejr.

Kipling skrev fortællingen i 1895, to år efter at Doyle havde introduceret et andet desmerdyr i "The Crooked Man" - Henry Woods dresserede eksemplar. Som lyder navnet Teddy ligesom sønnen i Kiplings novelle! Nogen (jeg?) vil måske spørge om Kipling måske blev inspireret til sit mongoose-epos af birollen hos Doyle.

I hear of Sherlock Holmes Klubben overraskende steder. Vort medlem Paw Mathiasens forlag Fahrenheit udgav sidste år tegneserien/den grafiske roman (det ikke-ønskede bedes overstreget) *Deadpool 1: Præsidentjagt*. For nylig er en detalje i denne flotte bog kommet til redaktørens kendskab:

Den amerikanske original omtaler overraskende nok ikke Klubben. Boblen er oversætteren Christian Vangs hilsen til Fahrenheits boss.

I nearly heard of Sherlock - da "professor og valgforsker" Rune Stubager udtalte sig i TV2 News den 24. juni om de faktorer som havde haft betydning for vælgerne ved folketingsvalget i 2019. Han sagde blandt andet:

"Arne-pensionen spillede en rolle, og det gjorde udlændingepolitikken også, men mere som hunden der ikke gøede, altså som det emne der i modsætning til mange tidligere valg faktisk ikke flyttede på nettobalancen."

Stubager misbrugte her et af de kendteste replikskifter i Conanen, fra "Silver Blaze": "Men hunden gjorde jo ikke noget om natten?" "Det var netop det besynderlige."

Men hvor dyrets tavshed har stor betydning her, har den det ikke hos professoren. Han har ikke fanget pointen.

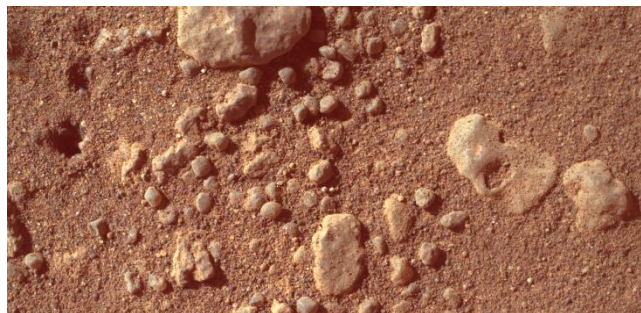
For tiden sender tv-kanalen C More First igen og igen filmen *Another Mother's Son*, som også kendes under titlen *Saints of War* (2017). Den glimrende film bygger på den virkelige historie om enken Louisa Gould på kanaløen Jersey, som under 2. Verdenskrig skjulte en russisk krigsfange for tyskerne, der havde besat øen. De kvindelige hovedroller spilles af Jenny Seagrove og Amanda Abbington.

I vores verden har de begge gjort sig bemærkede ved at udfylde rollen som **Mary Morstan**. I Brett-seriens udgave af *The Sign of The Four* (1987) blev Seagroves Mary ikke gift med Watson, da aldersforskellen mellem de to spillere gjorde det utroværdigt (hun var dengang 30 år gammel, og Edward Hardwicke var 55). I Cumberbatch-serien udspillede Watson og Marys bryllup med Sherlock som forlover i afsnittet *The Sign of Three* (2014). I den såkaldt "virkelige" verden var Abbington og Martin Freeman (Watson) faktisk et par, om end ugifte. Det er de ikke længere. Et par.

Som punktum efter Mia Stampe Lagergaards artikel om Mars-roveren *Perseverance* i sidste nummer meddelte redaktøren at i næste nummer (altså dette nummer) ville læserne (om Mars ville) kunne se et billede fra Mars taget af roverens instrument SHERLOC (Scanning Habitable Environments with Raman & Luminescence for Organics & Chemicals).

Det var en fejl at annoncere det. SHERLOC er et spektrometer og kan ikke tage billeder. Men det kan makkeren WATSON (Wide Angle Topographic Sensor for Operations and eNginneering), som er et kamera. Så her er et billede af gruset på Mars, taget af WATSON:

Som Watson (den originale) meddelte i *Stud*, var Holmes' kendskab til geologi "praktisk, men begrænset". Han kunne med ét blik skelne forskellige typer jord fra hinanden - og ville sikkert have kunnet placere denne rødlige jord(?)prøve på dens rette plads i solsystemet (solsystemet???).